

wroclaw.pl

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 45 (255), 26.11-2.12.2025

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

**Tyle odpadów BIO wrzucamy
we Wrocławiu do złego pojemnika**

To 55 tys. ton w ciągu roku

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

w ubiegły piątek otworzyliśmy Jarmark Bożonarodzeniowy, który znów – jak co roku, a przecież zawsze trochę inaczej – zamienił wrocławski Rynek w scenę opowieści. To tutaj przechodnie dzielą się ciepłem, jakby powtarzali starą przypowieść o tym, że w mrozie najlepiej rozgrzewa nie piec, lecz czyjś nawet niepozorny uśmiech.

Już za chwilę – 5 grudnia – rozświecimy miejską choinkę. Zbieram Państwa recenzje: czy budzi zachwyt, prowokuje do przyjaznych komentarzy. Widziałem ją i jej „karuzelową” odpowiedniczkę w memach, ale i poetyckie porównania. Słyszę je wszystkie z niejakim rozba- wieniem, ale też z prawdziwym wzruszeniem. To piękne, że symbol tak stary, jak historia wspólnoty, wciąż potrafi budzić tyle emocji. Ale jak o świętowa- niu w tłumie mówimy – proszę

zapisać: 6 grudnia, plac Wolności. Tu koncert mikołajkowy or- ganizowany z Polsatem dopełni nasz coroczny rytuał wchodzenia w czas świąt.

Jak co roku proszę, sprawdź- cie, jak dojechać na jarmark – zwłaszcza z uwagą na okoli- cę placu Solnego, bo tam ruch bywa najbardziej wymagający. W tym numerze jest też o Wro- cławiu bez przemocy, o pierw- szej e-rekrutacji na zimowe fe- rie, o inwestycjach sportowych, które w tym roku domknęliśmy – i o tym, że budowanie miasta to praca w cyklach dłuższych niż jeden sezon.

Zajrzyjcie koniecznie na roz- kładówkę poświęconą kampanii odpadowej i temu, co właściwie dzieje się z bioodpadami. To te- mat, który dotyka każdego z nas, a jednocześnie często ginie w gąszczu mitów czy półprawd. W numerze znajdziecie również aktualne informacje o remoncie

Drobnera/Dubois, wybranym wariantem tramwaju na Klecinę po konsultacjach oraz o kolej- nych rozmowach dotyczących ulicy Opolskiej. Miasto zmienia się codziennie – i chcemy, żeby- ście te zmiany rozumieli, współ- tworzyli, komentowali.

Święta są czasem wspólnoty. Ale wspólnota nie bierze się z orna- mentów, nie wyrasta z choinki. Rodzi się z codziennych roz- mów, z odpowiedzialnych de- cyzji, z gestów troski. Bo... „Kto wie, czy za rogiem / Nie stoją Anioł z Bogiem? / Nie obserwują zdarzeń / I nie spełniają ma- rzeń...”. Może utwór „Kto wie?” autorstwa DeSu z 2000 r. nie jest moją najulubieńszą piosen- ką, ale w tym czasie nawet Last Christmas nie drażni, a cieszy!

Jacek Sutryk
prezydent Wrocławia

POGODA

CZW. 27.11	PT. 28.11	SOB. 29.11	ND. 30.11	PN. 1.12	WT. 2.12	ŚR. 3.12
2°C	1°C	2°C	3°C	4°C	5°C	6°C

POCZTÓWKA Z MIASTA

Mural upamiętnił 20 lat Dnia Życzliwości!

Na ścianie budynku przy ul. Krakowskiej 25/27 w piątek 21 listopada uroczystie pokazano nowy mural według projek- tu Andrzeja Tylkowskiego. To wyjątkowa okazja, bo w tym roku przypada 20 lat świę- towania we Wrocławiu Dnia Życzliwości, a artysta od sa- mego początku projektował plakaty z okazji tego święta.

Szczególnie cieszy fakt, że mu- ral powstał na budynku, który w tym roku przeszedł kom- pleksową metamorfozę dzie- ki przeprowadzonym pracom remontowym. Co zobaczymy na odnowionej elewacji? Lu- dzie w różnym wieku, zawsze w parze i każde nalewa dru- giej osobie wyjątkowy płyn z dzbanka. – W dzbankach jest

coś dobrego dla innych ludzi – podkreśla autor projektu. – Andrzej Tylkowski jest z nami od początku Dnia Życzli- wości we Wrocławiu. Chciał być młynarzem albo marynarzem, ale bardzo się cieszę, że wyszł zupełnie inaczej i od lat two- rzy rysunki i zmienia Wrocław – mówi Radosław Michalski, dyrektor Departamentu Marki Miasta, wręczając Andrzejowi Tylkowskiemu list gratulacyj- ny od prezydenta Jacka Sutryka i odznaczenie „Merito de Wra- tislavia – Zasłużony dla Wro- cławia”. Do tych wyróżnień dodano także statuetkę kra- sną z sercem na dłoni.

➤ Więcej zdjęć muralu na:
[www.wro.news/mural-
-zycliwosci](http://www.wro.news/mural-z-zycliwosci)

Zobacz miasto w świątecznej odświeżce

Jarmark Bożonarodzeniowy na Rynku i pięć lokalnych, na choince 120 tys. światełek i 3 tys. bombek, siedem dodatkowych choinek w mieście i ledowe postacie na Bastionie Sakwowym. Tak w świątecznym czasie będzie prezentował się Wrocław.

Redakcja

W piątek 21 listopada o godz. 17 rozpoczął się Wrocławski Jarmark Bożonarodzeniowy. To wyjątkowa okazja, by wspólnie cieszyć się świąteczną atmosferą, jednak najważniejsze jest bezpieczeństwo wszystkich uczestników. Dlatego miasto, we współpracy ze służbami, przygotowało kompleksowy plan zabezpieczeń, który ma zapewnić spokojne i bezpieczne świętowanie.

Środki bezpieczeństwa

Teren jarmarku w Rynku został zabezpieczony betonowymi barierami. Ponad 120 takich elementów stanęło równolegle do ruchu pieszych wokół całego terenu jarmarku. Wszystkie drogi dojazdowe do Rynku są zabezpieczone. Plac Solny został zamknięty dla ruchu. – Wszystkie drogi pożarowe w okolicy Rynku i jarmarku są drożne. Urządzenia przeciwpożarowe – dostępne. Apelujemy do mieszkańców i odwiedzających jarmark o współpracę ze służbami, gdyby wystąpiło realne zagrożenie – wyjaśnia mł. bryg. Tomasz Sz wajnos, zastępca Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu.

Do wydarzenia gotowa jest też policja, która z miastem i innymi służbami dopracowywała szczegóły dotyczące bezpieczeństwa. – Rynek będziemy nasycali służbą prewencyjną i funkcjonariuszami operacyjnymi po to, by móc szybko działać, gdyby zaszła taka potrzeba – wymienia komisarz Wojciech Jabłoński, oficer prasowy Komendy Miejskiej Policji we Wrocławiu.

Policję wesprze także Straż Miejska. Działania będą prowadzone z samego centrum – z posterunku przy Sukiennicach, a także z wykorzystaniem monitoringu miejskiego.

Dojeżdż komunikacją

– Apelujemy o to, by nie jechać do centrum samochodem, by nie potęgować korków. Będziemy zwracać szczególną uwagę na to, by prze-

Tak prezentowała się choinka w ubiegłym roku. W tym roku rozbłyśnie oficjalnie 5 grudnia

jazdy i drogi dojazdowe wokół jarmarku nie były blokowane przez pojazdy. Prosimy o parkowanie tylko w przeznaczonych do tego miejscach – apeluje Piotr Szereda, naczelnik Oddziału Wykroczeń Straży Miejskiej Wrocławia.

Samochody zaparkowane w miejscach zabronionych, utrudniające ruch będą odholowywane. Miasto zachęca do zostawienia samochodu na jednym z 36 parkingów P&R – to 2808 miejsc postojowych i skorzystania z komunikacji zbiorowej. W weekendy na czas jarmarku będą one miały podniesione szlabany i będą bezpłatne. Do centrum można też dojechać pociągiem.

Święta w całym mieście

W tym roku jarmark powiększy swoją przestrzeń – stoiska pojawią się nie tylko na Rynku, placu Solnym i Oławskiej, ale także na ul. Świdnickiej – od przejścia podziemnego do budynku hotelu Monopol. To łącznie około 260 domków handlowych i 230 wystawców (ponad 70 proc. z nich z Dolnego Śląska).

Ale to niejeden jarmark w mieście... W tym roku mniejsze świąteczne wydarzenia odbędą się w kilku częściach miasta:

- Zaczarowany Jarmark pod Zamkiem w Leśnicy, 3–21.12, plac Świętojański
- Ręki Dzieła Fest, 5–7.12 oraz 19–21.12, ul. Wita Stwosza / ul. Szewska
- Święta na Antoniego – Festiwal Grzańca, wszystkie weekendy grudnia, ul. św. Antoniego
- Jarmark Kraina Koni – Partynice, 6–21.12, Tor Wyścigów Konnych – Partynice
- Świąteczny Jarmark na Marcinie Kleczków, 28.11–24.12

Na Wrocławskim Jarmarku Bożonarodzeniowym znajdą się również nowe dekoracje świetlne. Na ul. Oławskiej zaświeci brama powitalna z setkami światełek i trzy-

metrowy renifer z lśnącymi siankami Mikołaja. Choinkę ozdobi 120 tys. światełek, 2-metrowa gwiazda i 3 tys. złotych i srebrnych bombek.

Ozdobione są też słupy 14 latarni wokół Rynu, między którymi wiszą świetlne łańcuchy. – Motywem przewodnim tegorocznej iluminacji świątecznej – tak jak w ubiegłym roku – jest podłaźniczka i staropolska tradycja bożonarodzeniowa. W dekoracjach zobaczymy ponownie motywy świątecznych „pajaków”, słomianych gwiazd, papierowych łańcuchów i kul (światów) – mówi Ewa Mazur z Zarządu Dróg i Utrzymania Miasta.

Świąteczne ozdoby zobaczymy także na Bastionie Sakwowym. Staną tam sztuczna choinka i ledowe postacie w strojach z epoki. Bożonarodzeniowe drzewka poza Rynkiem i Bastionem Sakwowym zobaczymy też w sześciu innych miejscach na: pl. Uniwersyteckim (przy Siermierzcu), ryneczku Psiego Pola, Nowych Żernikach (przy ul. Krystyny i Mariana Barskich), pl. Nowy Targ. Dekoracje ledowe zawisną po raz kolejny na drzewku przy ul. Dobrzyńskiej, węże ledowe zobaczymy także na drzewkach w Leśnicy. W tym roku iluminacje ozdobią też Ostrów Tumski razem z mostem.

Na łyżwy na stadion

Ruszył nowy sezon lodowego toru przy Tarczyński Arenie Wrocław. Zadaszony owalny tor o długości około 150 m może pomieścić naraz do 100 osób. Ślizgawka znajduje się na 2. piętrze parkingu wielopoziomowego. Można dostać się tam za pomocą kładki łączącej konstrukcję z esplanadą lub wjazdem D od strony al. Śląskiej bezpośrednio na niższe piętra parkingu. Lodowisko czynne jest codziennie od 9 do 22, z przerwami technicznymi. Więcej na: tarczynskiarenawroclaw.pl.

Dyżury radnych

Spotkania z radnymi miejskimi odbywają się w godz. 15–16.30 w Sukiennicach 9 (pok. 204 i 205) w środy i czwartki. W najbliższym czasie spotkać się można z przewodniczącą RMW Agnieszką Rybczak 12.12 w godz. 15–16; wiceprzewodniczącą RMW Dorotą Pędziwiatr 4.12 oraz radnymi: Marzeną Bogusz, Joanną Pieczyńską i Piotrem Uhle 26.11, Robertem Leszczyńskim i Martyną Stachowiak 3.12, Dominiką Kontecką i Ewą Wrońską 10.12. Aktualny harmonogram dyżurów na: www.wro.news/dyzyry2025.

Oddaj krew, jeśli możesz

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa apeluje o oddawanie krwi. Pilnie poszukiwane są wszystkie grupy. Do centrum przy ul. Czerwonego Krzyża 5/9 można zgłosić się w pon., śr. i czw. w godz. 7–17.30, we wt. i pt. od 7 do 13.30 i w sob. w godz. 7.30–12. Akcje wyjazdowe w najbliższych dniach organizowane są: 28.11 w godz. 9–13 przy PWR, ul. Janiszewskiego 8; 1.12 w godz. 8–12.30 przy Izbie Skarbowej, ul. Powst. Śl. 24–26; 1.12 w godz. 9–13 przy PWR, ul. Na Grobli 13/15; 4.12 w godz. 9–13 przy CH Magnolia, ul. Leśnicka 58.

Wrocław bez przemocy, zadzwoń 512 198 939

„Bezpieczeństwo zaczyna się od mojej zgody” – tak brzmi hasło tegorocznej edycji kampanii Wrocław bez przemocy. Wystartowała ona w Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. W tym roku poruszany jest temat przemocy seksualnej. Co zaplanowało miasto?

Nadia Szagdaj

Badania jednoznacznie pokazują, jak duża część przemocy seksualnej nigdy nie trafia do statystyk: ■ 94 proc. przypadków nie jest nigdzie odnotowanych ■ 90 proc. gwałtów i prób gwałtu nie zostaje zgłoszonych policji ■ 86 proc. świadków nie wie, jak reagować ■ 69 proc. osób rezygnuje z reakcji z obawy przed agresją sprawcy.

Plan kampanii

Kampania obejmuje szeroki pakiet działań informacyjnych, edukacyjnych i środowiskowych ■ kampania wizualna w przestrzeni miejskiej – także w pojazdach MPK i na miejskich ekranach ■ materiały edukacyjne przygotowane wspólnie z ekspertami ■ warsztaty i szkolenia dla specjalistów pracujących z osobami pokrzywdzonymi ■ konferencja ekspercka „Więzi, które chronią. Moje ciało, moje granice” – 28.11.

Pomoc dostępna 24/7

Kampania jest częścią szeroko zakrojonych działań miasta. Co roku: ■ ok. 21 tys. uczniów uczestniczy w warsztatach o przemocy, hejcie i szacunku ■ ok. 6 600 osób korzysta z interwencji kryzysowej

– Każdy ma prawo do bezpieczeństwa, szacunku i integralności swojego ciała – mówiła na konferencji Magdalena Wdowiak-Urbańczyk, dyrektorka Departamentu Spraw Społecznych UMW

■ ok. 180 osób bierze udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców.

Miasto zapewnia wsparcie psychologiczne, prawne, interwencyjne i bezpieczne schronienie.

Pracuje także z osobami stosującymi przemoc – tak, aby przeciwdziałać jej u źródła.

Statystyki MOPS

Tylko w 2025 roku we Wrocławiu odnotowano 1996 aktywnych procedur Niebieskiej Karty, w tym 1181 nowych. Najczęściej zgłaszanymi formami przemocy były: ■ przemoc psychiczna – 942 rodziny ■ przemoc fizyczna – 824 rodziny. Przemoc seksualna została ujawniona w 71 śro-

dowiskach, jednak – jak podkreślają specjaliści – jej rzeczywista skala jest znacznie większa.

– Przemoc seksualna pozostaje najbardziej ukrywaną formą krzywdzenia. Jest obciążona tabu, wstydem i strachem osób pokrzywdzonych. Wiadimy to na co dzień w pracy naszych zespołów – mówi

Natalia Siekierka, wicedyrektor MOPS Wrocław.

W ciągu pierwszych trzech kwartałów 2025 roku MOPS: ■ objął działaniami 2971 rodzin ■ 905 razy udzielił wsparcia w formie pracy socjalnej ■ przeprowadził 54 interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą ■ w 23 przypadkach reagował z powodu zagrożenia zdrowia i życia dzieci.

Ekspercki wkład

Kampania została przygotowana we współpracy z zespołem ekspertek i ekspertów z organizacji zajmujących się tematyką przeciwdziałania przemocy: ■ Fundacja na Rzecz Równości ■ Femino-tek ■ Fundacja NON LICET ■ specjaliści z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

Gdzie po pomoc?

Osoby doświadczające przemocy domowej lub jej świadkowie mogą skorzystać ze wsparcia. W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia należy niezwłocznie zadzwonić na telefon alarmowy 112. Telefon Zaufania MOPS: 512 198 939.

➤ Więcej namiarów: www.wro.news/wroclaw-bez-przemocy-2025

Ratownik przy fantomie pokazuje elektrody defibrylatora AED

AED przy 38 paczkomatach

Na terenie Wrocławia mamy 38 stacji zamontowanych na paczkomatach InPost. Są wyposażone w defibrylator AED i podręczną apteczkę. Można z nich korzystać całodobowo. AED są montowane także w tramwajach i autobusach.

Błażej Organisty

Wrocław, stawiając na bezpieczeństwo mieszkańców i nowoczesne technologie, montuje całodobowo dostępne stacje Hellpbox 365, wyposażone w defibrylator AED i podręczną apteczkę.

Dzięki takim stanowiskom, instalowanym przy współpracy z Centrum Ratownictwa, mieszkańcy mogą korzystać z pierwszej pomocy w miejscach, w których są często i podczas wykonywania codziennych czynności – np.

przy odbiorze paczki, na spacerze lub w trakcie powrotu z pracy.

Nowoczesne stanowiska są monitorowane online, co ma im zapewnić niezawodność. – Dzięki technologii mamy pewność, że AED działa w każdej chwili, gdy jest potrzebny. To połączenie dostępności sprzętu i cyfrowego nadzoru daje mieszkańcom realną możliwość niesienia pomocy w nagłych sytuacjach – podkreśla dyrektor ds. Smart City Urzędu Miejskiego Wrocławia Robert Bednarski.

Defibrylatory są dostępne też w pojazdach nadzoru ruchu MPK i w tramwaju marki Skoda 19T. W ciągu najbliższych 2–3 lat AED pojawią się we wszystkich pojazdach MPK zarówno modernizowanych, jak i nowych. Program „Bezpieczny Wrocław” to najbardziej kompleksowa tego typu inicjatywa w Polsce – obejmuje rozwój sieci publicznych AED – dzisiaj działa już ok. 300 defibrylatorów.

➤ Lokalizacje nowych defibrylatorów: www.wro.news/38aed

Tramwaj na Opolską: pomóż wybrać wariant

Za cztery lata powinniśmy dojechać tramwajem przez Opolską do granic miasta. Wrocław planuje wybudować tu trasę autobusowo-tramwajową. Koncepcje są dwie. Która z nich jest lepszym rozwiązaniem? Konsultacje trwają do 16 grudnia.

Maciej Wołodko

Przebudowana ma zostać cała ul. Opolska oraz fragment ul. Krakowskiej: od AWW do granic miasta. W pobliżu skrzyżowania z ul. Łąkową w Radwanicach planowany jest węzeł przesiadkowy. Złożą się na niego pętla tramwajowa, pętla autobusowa, przystanki, parking P&R (Parkuj i jedź) i podobny dla rowerów (B&R – parkuj rower i jedź).

Wzdłuż całej ulicy pojawią się mają nowe chodniki, ścieżki rowerowe i elementy zielono-błękitnej infrastruktury. Opolska ma stać się aleją, obsadzoną drzewami i reprezentacyjną. Kluczowe pytanie, jakie pojawia się na tym etapie, brzmi: którądy poprowadzić tory.

Wariant 1

Trasa tramwajowo-autobusowa prowadzi śladem istniejącego torowiska, aż do wysokości przystanku „Głubczycka”. Za nim TAT przechodzi na drugą (północną) stronę jezdni i jest prowadzona tamtędy, aż do wysokości nowej pętli.

Miejsce na pętlę przewidziano zgodnie z planami miejscowymi – po stronie południowej, więc aby tramwaj wjechał na pętlę, torowisko musi ponownie przeciąć jezdnię ul. Opolskiej.

W tym wariantcie torowisko dwa razy musi przeciąć jezdnię, co może mieć wpływ na płynność ruchu samochodowego i na czas przejazdu komunikacją miejską. Torowisko jest też bardziej oddalone od

historycznej zabudowy Księży, znajdującej się głównie po południowej stronie ulicy Opolskiej.

Zakres przebudowy jezdni jest mniejszy (przebudowa niektórych skrzyżowań o pasy do skrętów, sygnalizację i azyle dla pieszych). Ale z budową kolidować może 6 budynków (możliwa konieczność rozbiórki).

Wariant 2

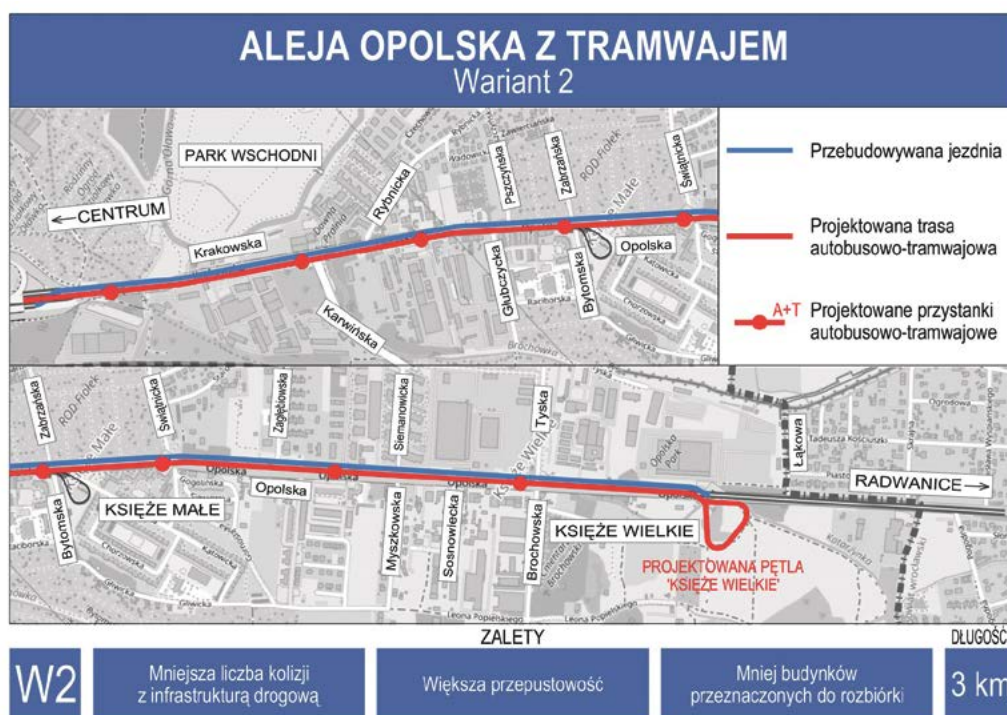
Tu trasa dla autobusów i tramwajów biegnie na całej długości po południowej stronie jezdni. Wymagać to będzie przesunięcia jezdni kawałek na północ. W tym wariantcie mamy osobny pas dla komunikacji publicznej i nową drogę. Oznacza to lepszą płynność ruchu i większą przepustowość.

Linia tramwajowa znajduje się tu bliżej zabudowy po południowej stronie ul. Opolskiej, a jezdnia dalej. Zakres prac drogowych jest większy. Z budową kolidować mogą 4 budynki (możliwa konieczność rozbiórki).

W obu wariantach zachowana zostanie stara pętla tramwajowa, która będzie pełniła funkcję wspomagającą.

Wejdź na stronę

Z dokładnym przebiegiem trasy w obu wariantach, a także z przekrojami drogi (które pokazują m.in., jak poprowadzone byłyby nie tylko jezdnie i torowisko, ale także chodniki i ścieżki rowerowe) możecie zapoznać się na stronie

konsultacji: www.wro.news/opolska-trasa.

Harmonogram prac

Opracowanie dokumentacji projektowej dla tego zadania powinno się zakończyć w drugim kwartale 2027 roku. Wówczas miasto będzie gotowe do ogłoszenia przetargu na realizację robót, które potrwać 2 lata od podpisania umowy.

Czy możliwe jest przedłużenie tramwaju do Siechnic? W przyszłości tak. Wrocław nie zamierza się na taką opcję. Obecnie miasto nie planuje jednak przedłużania linii tramwajowej poza granice Wrocławia. Analiza zasadności takiej inwestycji (uwzględniająca ekonomię, przestrzeń, funkcjonalność na obszarze gminy Siechnice) należy do gminy Siechnice.

Weź udział w konsultacjach

Konsultacje trwają od 25 listopada do 16 grudnia 2025 r. W ich trakcie odbędą się następujące wydarzenia:

- 2 grudnia o godz. 17.30 odbędzie się e-spotkanie na platformie Clickmeeting
- 4 grudnia o godz. 17.30 odbędą się warsztaty konsultacyjne w siedzibie Rady Osiedla Księża przy ul. Rybnickiej 39-41
- 9 grudnia o godz. 17.30 odbędą się warsztaty konsultacyjne w siedzibie Spółdzielni Mieszkaniowej „Księża Małe” przy ul. Tarnogórskiej 1

Przez cały okres trwania konsultacji można wypowiedzieć się za pomocą e-formularza dostępnego na stronie konsul-

tacji: www.wro.news/opolska-trasa-formularz.

Organizatorom zależy, aby w konsultacjach mogły uczestniczyć wszystkie zainteresowane osoby.

Szczególne potrzeby można zgłosić pod adresem: konsultacje@feps.pl najpóźniej 5 dni przed planowanym wydarzeniem. Organizatorzy zapewnią udział w konsultacjach społecznych w sposób bezpośredni lub alternatywny.

Konsultacje realizuje Fundacja na Rzecz Studiów Europejskich w ramach zadania publicznego współfinansowanego ze środków Gminy Wrocław.

➤ **Szczegóły na stronie:**
www.wro.news/opolska-trasa

Poznaj inwestycje sportowe z ostatnich lat

Do kolejnej części przeglądu inwestycji we Wrocławiu wybraliśmy nowo wybudowane lub zmodernizowane w latach 2019–2025 obiekty sportowe. Są wśród nich: hala sportów walki Śląska Wrocław za 30 mln zł, KGHM Ślęza Arena (udział miasta w wysokości ok. 16,5 mln zł), zadaszone lodowisko-rolkowisko Spartan za 16,5 mln zł. Co jeszcze? Przeczytajcie nasze zestawienie i... korzystajcie z wybranych obiektów.

1. Hale tenisowe na Pułtuskiej i Spiskiej

Wrocławskie Centrum Treningowe Spartan zyskało dwa nowe obiekty. Nowoczesne, drewniane konstrukcje zastąpiły wysłużone balony w 2023 r. przy Pułtuskiej (tu pojawiło się 5 kortów twardych), a w 2025 r. przy Spiskiej (tu są korty ziemne). Przy Pułtuskiej powstała też ścianka treningowa, a przy Spiskiej odnowiono szatnię.

5 mln zł (Pułtуска)

4 mln zł (Spiska)

TOMASZ HOŁOD

2. Skatepark i kryte lodowisko-rolkowisko

Budowa skateparku przy ul. Jaksonowickiej trwała trzy miesiące (2021 r.). Postawiono takie przeszkody, jak: minirampa, poręczą, skocznie, pudełka do grindowania. W 2023 do skateparku Spartan dodano zadaszony plac, który latem służy do jazdy na rolkach, a zimą do śmigania na łyżwach. Budowa trwała niespełna rok.

860 tys. zł skatepark

16,5 mln zł lodowisko-rolkowisko

TOMASZ HOŁOD

3. KGHM Ślęza Arena

Dzięki tej ogromnej inwestycji na Kłokocyzkach (Psie Pole-Zawidawie) – opłaconej wspólnie przez Wrocław, samorząd Dolnego Śląska i ministerstwo sportu – koszykarki Ślęzy Wrocław i dolnośląscy lekkoatleci dostali nowoczesny dom. Jest tu bieżnia i stanowiska dla kulomiotów, do skoku o tyczce i skoku w dal. Hala jest też do wynajęcia, z czego korzysta część wrocławian.

– To przełomowa inwestycja dla wrocławskich sportowców, wrocławskich lekkoatletów, którzy wreszcie będą mogli trenować u siebie w nowoczesnych warunkach. Wrocław wzbogacił się o prawdziwą perełkę, jeśli chodzi o obiekt sportowy – mówił podczas otwarcia we wrześniu 2023 r. Sergiusz Kmiecik, ówczesny przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia. Obiekt wybudowano w latach 2021–2023 za 66 mln zł (25 proc. środków pochodziło z gminy Wrocław).

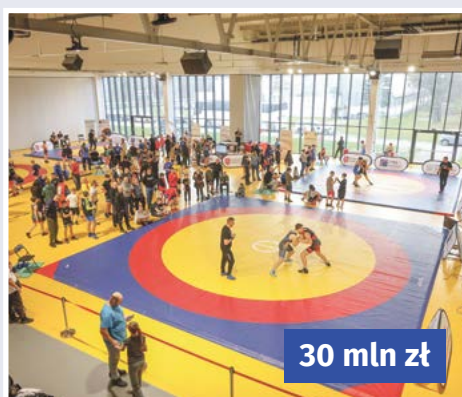

66 mln zł

MAREK KSIĘŻAREK

4. Hala WKS-u na Borku

Wybudowany przy ul. Racławickiej w latach 2021–2022 obiekt dla sekcji sportów walki Śląska Wrocław ma pięć szatni, sanitariaty i rozkładane trybuny dla 400 widzów. Hala podzielona jest na cztery części – dla każdej sekcji (judo, taekwondo, zapasy, boks) – z trybunami na 100 osób każda. W hali trenują także ciężarowcy.

30 mln zł

TOMASZ HOŁOD

5. Hala sportowa na Zaciszu

Wrocławska Hala Sportowa przy ul. Parkowej, pod opieką Młodzieżowego Centrum Sportu, była tak intensywnie użytkowana, że jej nawierzchnia wymagała kompletnego remontu, który kosztował pół mln zł i zakończył się w 2021 r. Teraz wyremontowano: klimatyzację, okna, korytarze, schody, ocieplenie i oddano ją do użytkowania w listopadzie.

2,2 mln zł

MATEJASZ PRASOWE

6. Stadion Lotnicza na Gądowie

Stadion Sportowy Lotnicza to największy kompleks sportowy na Gądowie Małym. Boiska piłkarskie budowano w latach 2003–2006. W 2019 r. wymieniono nawierzchnię. Latem 2025 r. miasto poinformowało, że dostało od samorządu województwa 700 tys. zł dotacji na kolejną modernizację obiektu przy ul. Lotniczej. W planach są m.in.

- nowa nawierzchnia boisk
- remont trybun
- nowe oświetlenie.

Cała inwestycja to blisko 3 mln zł. Prace mają rozpocząć się w 2025, z finałem w połowie 2026 r.

3 mln zł

MCS WROCŁAW

Jesteśmy wśród miast przyjaznych rowerzystom

Nasze miasto znalazło się w gronie 30 miast świata ujętych w najnowszym Copenhagenize Index 2025 – EIT Urban Mobility Edition. Popularnie nazywany „rankingiem kopenhaskim” to najbardziej rozpoznawalny globalny ranking oceniający politykę rowerową miast ze wszystkich kontynentów.

Redakcja

To pierwszy raz, kiedy znalazły się w nim polskie miasta. A Wrocław jest wśród nich najwyżej – na 28 miejscu (Poznań 53, Warszawa 62, Gdańsk 63, Łódź 68). Zwycięzcą tego rocznego rankingu jest holenderski Utrecht.

Trzy filary

Ranking opiera się na trzech kluczowych filarach: bezpiecznej i spójnej infrastrukturze, wykorzystaniu i dostępności roweru oraz polityce i wsparciu. Obecność Wrocławia w pierwszej trzydziestce i najwyższe miejsce spośród wszystkich polskich miast wskazuje, że miasto wykonuje realne i systemowe kroki w stronę bardziej zrównoważonego transportu.

– To ważne, by miasto rozwijało się równomiernie i słuchało mieszkańców. Dlatego każda duża nowa inwestycja od razu zakłada sprawną komunikację rowerową, każdy remont drogi czy chodnika ma rowery na uwadze, ale jednocześnie, i to podkreślam – nie zapominamy o innych użytkownikach. O pieszych, pasażerach komunikacji miejskiej czy kierowcach. Miasto jest i musi być dla wszystkich. Nasze główne założenie jest takie: Rowery tak! Bezpieczeństwo rowerzystów tak! Ale nie kosztem ograniczania przepustowości samochodowej czy utrudnień dla pieszych czy komunikacji zbiorowej. To założenie równomiernego rozwoju, jak widać, jest doceniane również przez najważniejszy światowy ranking ekspercki – mówi Jacek Sutryk, prezydent Wrocławia.

MAREK KSIĘŻAREK

Dyrektor Wydziału Mobilności Miejskiej Monika Kozłowska-Święconek podczas Wrocławskiego Święta Rowerzysty w 2024 r.

Co zostało docenione?

Eksperci zwrócili uwagę na wieloletnie inwestycje infrastrukturalne – w tym rozwój sieci, która dziś liczy 428 km tras rowerowych. Coraz częściej pojawiają się odcinki spełniające współczesne standardy: szersze, lepiej poprowadzone i oddzielone od ruchu samochodowego, zwłaszcza wzdłuż korytarzy tramwajowych.

– Obecność Wrocławia w światowym zestawieniu jest ważnym sygnałem – przede wszystkim dla mieszkańców, którzy codziennie wybierają rower i tworzą tę zmianę. To

także dla nas jasna informacja, że należy działać dalej. Ranking nie jest laurką, jest motywacją – mówi Monika Kozłowska-Święconek dyrektor Wydziału Mobilności Miejskiej.

Pozytywnie oceniono też działania wspierające codzienne użytkowanie roweru:

- uruchomienie Mikrohuba Wrocław – pierwszego w Polsce centrum logistycznego opartego na rowerach cargo, z którego korzysta więcej niż jedna firma
- ponowne otwarcie dla rowerów historycznego centrum miasta i trwałe wprowadzenie Strefy Slow Zone
- program edukacyjny „Młodzi – Aktywnie zMOBILizowani”
- ponowny start systemu roweru miejskiego (2 534 jednośлады w samym Wrocławiu), który w pół roku zanotował 1 milion przejazdów.

Jakie są dalsze plany?

Copenhagenize Index wskazuje również obszary wymagają-

ce dalszej pracy. Kluczowe dla Wrocławia będą:

- szersze i bezpieczniejsze drogi rowerowe
- uspokajanie ruchu
- bezpieczne dla rowerzystów pokonywanie skrzyżowań
- rozwój parkingów rowerowych przy węzłach przesiadkowych i dworcach
- transparentna komunikacja i monitoring trendów.

– Wyniki ostatniego Kompleksowego Badania Ruchu pokazały nam, jak ważne jest konsekwentne uzupełnianie sieci tras rowerowych i podnoszenie ich standardu. Wysoka pozycja w tym międzynarodowym rankingu dodatkowo motywuje nas nie tylko do dalszej rozbudowy infrastruktury, lecz także do zwiększania świadomości mieszkańców, że więcej podróży niesamochodowych oznacza realną ulgę dla miasta i wszystkich, którzy w nim żyją – dodaje Monika Kozłowska-Święconek.

Do końca tego roku podniesienie standardu i remont nawierzchni tras rowerowych zaplanowano na: wybrzeżu Wyspiańskiego, ulicach Ignuta, Wiejskiej, Rogowskiej, Powstańców Śląskich. A w przy-

szłym roku zostaną wykonane: ciąg pieszo-rowerowy na ul. Ołtaszyńskiej, zielona Rowera Oś Zachodnia, trasa Zielnińskiego – Muzealna, trasa Bożego Ciała – Widok.

Zaplanowano także remonty i przebudowy: dróg dla rowerów na ul. Trzebnickiej, wzdłuż al. Armii Krajowej i al. Wiśniowej oraz duże inwestycje, takie jak: przebudowy ul. Wilkszyńskiej, ul. Dolnobrzeskiej i ul. Koszarowej; węzeł przesiadkowy Drobnera-Dubois; przebudowa skrzyżowania Awicenny – Wiejska – Mokronoska i budowa trasy tramwajowo-autobusowej na Swojczyce.

Na 2026 rok do projektowania zaplanowano: drogi dla rowerów na ul. Szczęśliwej, zieloną Rowera Oś Zachodnią – kolejne odcinki, trasę rowerową na ul. Kruczej, kładkę na Mianowskiego wraz z dojazdem przez ogrody działkowe, kładkę nad Widawą łączącą Kowale i Psie Pole – koncepcja programowo-przestrzenna, trasę rowerową na ul. Okulickiego, ul. Legnickiej przy ul. Niedźwiedziej, ul. Kasprovicza, remont drogi dla rowerów na ul. Borowskiej.

Tu zgłoś rowerowe potrzeby

- „Chlebak” to zamykany zewnętrzny schowek na 6 rowerów. Trwa nabór na administratora takiej wiaty. Zgłaszać się mogą spółdzielnie, zarządcy i wspólnoty mieszkaniowe za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego: www.zgloszenia-wroclaw.wkontakciejst.pl/zgloszenia. Termin upływa 3 grudnia.
- Miasto uruchomiło także formularz on-line, za pośrednictwem którego mieszkańcy mogą zgłosić potrzebę obniżenia krawężnika, postawienia ławki lub wolnostojącego stojaka rowerowego: www.zgloszenia-wroclaw.wkontakciejst.pl/zgloszenia. Zgłaszane miejsce musi znajdować się na gruncie należącym do gminy Wrocław.

Objazdy 4 linii tramwajowych

Od soboty 22.11 tramwaje nie mogą kursować przez ul. Drobnera. Trwa budowa węzła przesiadkowego. Tramwaje linii **0, 6, 7 i 19** jeżdżą objazdami.

Weekendowa „zerówka” z pl. Teatralnego jeździ: ul. Teatralną, Piotra Skargi, św. Katarzyny, mostem Piaskowym, mostami Młyńskimi, przez pl. Bema, ul. Sienkiewicza i do zoo przez rondo Reagana.

Linia nr 6 w kierunku Kromera jeździ: Teatralną, Skargi, przez most Piaskowy, mosty Młyńskie do pl. Bema. Stamtąd Jedności Narodowej do Kromera. W przeciwnym kierunku z pl. Bema przez mosty Młyńskie, most Piaskowy, Grodzką do Nowego Świata i dalej stałą trasą na Krzyki.

Linia nr 7 – jedyna kursująca przez Szewską. W kierunku Poświętnego z Szewskiej przez Grodzką, mostami Pomorskimi i Pomorską na pl. Powstańców Wlkp. i dalej stałą trasą. Na Klecinę – z pl. Powstańców Wlkp. przez pl. Staszica, Pomorską i mosty Pomorskie, Nowy Świat.

Linia nr 19 z Dubois w Pomorską, przez pl. Staszica i Powstańców Wlkp., Trzebnicką, Słowiańską, Jedności Nar., pl. Bema i stałą trasą do zoo.

Znika najwęższy przystanek

Na ul. Drobnera przy skrzyżowaniu z Dubois w miejscu torowiska budowana jest droga dla samochodów. To sposób wykonawcy, aby zrealizować inwestycję bez zamykania drogi dla kierowców. Jak jeżdżą tramwaje – patrz obok.

Bartosz Chochołowski

Gdy w miejscu torowiska powstanie przejazd dla aut, zamknięte zostaną dotychczasowe jezdnie, które zostaną rozkopane. Budowa węzła przesiadkowego Drobnera-Dubois zaczyna się od wymiany sieci podziemnych – niektórych z XIX wieku. Ruch samochodowy i autobusowy zostanie utrzymany, ale nie obędzie się bez utrudnień. Kierowcy z dwóch pasów ruchu będą zjeżdżać na jeden. Będzie to wąskie gardło. Poza tym zamknięte zostaną wloty z ul. Łokietka, Rydygiera i Śrutowej.

Ta przebudowa oznacza dużą zmianę dla pasażerów. – To jest dobry dzień dla Nadodrza. Nie jestem w stanie ukryć entuzjazmu. Reprezentuję tę grupę mieszkańców, która codziennie korzysta z tego przystanku – cieszy się Izabela Duchnowska, radna Rady Miejskiej Wrocławia. – Codziennie bałam się wysiadając na tym przystanku z dwójką dzieci i wózkiem.

Inwestycja to znacznie więcej niż nowe perony, choć ta zmiana będzie najbardziej odczuwalna dla pasażerów. Teraz przystanki o nazwie „Dubois”, z których korzystają trzy regularne linie tramwajowe i trzy dzienne autobusowe,

**42 mln zł,
w tym 23 mln zł z UE**

Drogowcy ułożyli warstwę bitumiczną w miejscu torów na Drobnera, tworząc tymczasową jezdnię

usytuowane są w czterech miejscach.

Za 1,5 roku pasażerowie będą wygodnie i bezpiecznie wysiadać i przesiadać się na długich, szerokich peronach wspólnych dla autobusów i tramwajów. Zmieni się tu wszystko. Obecny układ drogowo-torowy zostanie zlikwidowany i powstanie nowy, inny, ze zmienioną geometrią dróg – jezdnie i torowiska będą w innych miejscach tak, aby wszystko

się zmieściło. Na powstaniu nowoczesnego węzła przesiadkowego nie stracą kierowcy – wciąż będą mieli tyle samo pasów ruchu. A przy tym rowerzyści zyskają nowe drogi rowerowe skomunikowane z tymi na Pomorskiej i w dalszej części Dubois.

Na Drobnera przy skrzyżowaniu z Dubois powstanie 0,5 km nowych torów i 1,2 km traktacji tramwajowej. Otoczenie zazeleni się – posadzonych zosta-

nie 11 drzew, 1,3 tys. krzewów liściastych, 1490 pnączy, 1052 trawy ozdobne, 263 półkrzewy i 263 rośliny cebulowe.

Na przystankach pojawi się dodatkowo 8 drzew i trejaże porośnięte zielenią, a w obrębie skrzyżowania i wzdłuż ulicy zaplanowano ogrody deszczowe i rabaty z różami. Na uwagę zasługuje platan klonolistny przy ul. Drobnera, który zyska większą przestrzeń biologicznie czynną.

Most nad Ślężą dla tramwajów i samochodów

Nowa linia tramwajowa zaczynać się będzie na ul. Przyjaźni między przystankami „Braterska” a „Sąsiedzka”, a skończy na pętli na Oporowie przy ul. Kupieckiej na wysokości skrzyżowania tej ulicy z Karmelkową i Giełdową.

Bartosz Chochołowski

Za wariantem biegnącym zgodnie z korytarzem wytyczonym w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego opowiedziało się 3,5 tys. mieszkańców, czyli ok. 83 proc. biorących udział w konsultacjach. Popierający wariant W1 podkreślali jego zgodność ze znanym od ponad 20 lat MPZP. Zwracali też uwagę na to, że trasa ta w najmniejszym stopniu ingeruje w tereny zieleni, w tym

Dolinę Ślęży. Poprawi też dostępność komunikacji publicznej dla większej niż wariant W2 liczby mieszkańców.

Koszt przygotowania pełnej dokumentacji projektowej wynosi ponad 2,4 mln zł. Prace projektowe potrwać do II kwartału 2027 r. Po ich zakończeniu UMW będzie mogło rozpocząć procedury związane z realizacją inwestycji.

Wielej na stronie: www.wro.news/tramwajKlecina

Dlaczego warto odwiedzić Giełdę Nieruchomości

O giełdzie i sprzedaży lokali komunalnych – w rozmowie z Jarkiem Ratajczakiem – mówi Monika Drobyszewska, dyrektor Wydziału Sprzedaży Lokali UMW, przewodnicząca Komisji Gospodarki Nieruchomościami Związku Miast Polskich.

Jak kupić mieszkanie lub lokal użytkowy od gminy?

Jeśli lokal komunalny przeznaczony do sprzedaży, to istnieją dwie drogi. Pierwsza i najczęściej realizowana, to sprzedaż na rzecz wieloletniego najemcy z możliwością zastosowania bonifikaty. Druga, to przetarg ustny nieograniczony. Mogą w nim wziąć udział wszyscy zainteresowani. Wygrywa ten, kto zaproponuje najwyższą cenę. Warto podkreślić, że zakup lokalu gminnego w przetargu można sfinansować kredytem. Nasze lokale wystawiamy do sprzedaży z tzw. wolną hipoteką, co umożliwia bankom bezpieczne ustanowienie swojego zabezpieczenia.

Szukając mieszkania lub lokalu na działalność gospodarczą, najczęściej przeglądamy oferty deweloperów i biur nieruchomości. Warto sprawdzić również Giełdę Nieruchomości Urzędu Miejskiego Wrocławia? Co tam znajdziemy?

Ogłaszając przetarg, chcemy dotrzeć do jak największej liczby zainteresowanych nabyciem lokalu we Wrocławiu. Informacje o przetargu publikujemy w prasie codziennej, na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej oraz wywieszamy w gablotach informacyjnych urzędu. Nasze lokale prezentujemy również na Giełdzie Nieruchomości – bardzo przystępnej wyszukiwarce ofert gminnych nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży. Dodam, że giełda ma nie tylko oferty lokalowe, ale wszystkie gminne nieruchomości przeznaczone do sprzedaży przetargowej: kamienice, tereny inwestycyjne, działki budowlane itd. To naprawdę świetnie zorganizowany, intuicyjny portal, który w niczym nie ustępuje komercyjnym wyszukiwarkom nieruchomości. Dodatkowym atutem jest brak reklam. Dzięki temu można w pełni skupić się na przeglądaniu ofert. Zamieszczamy tam wszystkie informacje dotyczące zbywanych lokali: zdjęcia, opis, szkice, lokalizację na mapie miasta, cenę wywoławczą, miejsce i termin przetargu,

terminy oglądania lokalu oraz wiele innych.

Ile jest ofert na miejskiej giełdzie?

Na giełdzie mamy ponad 150 ofert gminnych lokali. Po wejściu na stronę www.gn.um.wroc.pl można nie tylko zapoznać się z każdym lokalem, ale także wygenerować plik z pełną listą ofert.

Interesuje mnie mieszkanie na konkretnym osiedlu, czy wyszukiwarka giełdy znajdzie mi taką propozycję?

Oferty można filtrować na wiele sposobów. Kryterium wyszukiwania może być konkretna ulica, dzielnica miasta, obręb geodezyjny czy cechy lokalu, takie jak cena i powierzchnia. Jeśli ktoś szuka mieszkania, dajmy na to, na Krzykach, wystarczy wejść w panel z kryteriami wyszukiwania, który jest stale widoczny na górze strony, i wybrać z listy tę dzielnicę. Oferty wyświetlą się natychmiast. Nie trzeba poszukiwać odrębnych zakładów z filtrami – to naprawdę bardzo proste i przystępne rozwiązanie.

Nasze lokale prezentujemy w wyszukiwarce ofert gminnych nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, czyli Giełdzie Nieruchomości

Przetarg to jak licytacja, często dochodzi do podbijania cen?

Tak to w istocie wygląda, choć formalnie przebijanie ceny wywoławczej nazywamy postąpieniami. Do zgłaszania postąpień dochodzi wtedy, kiedy mamy wielu uczestników przetargu. Przy dużym zainteresowaniu ofertą walka bywa zacięta, a cena wywoławcza może zostać przebita nawet kilkukrotnie.

Czy są oferty, które nie idą. Co wtedy?

To się zdarza. Wiele zależy od koniunktury rynku i od stanu

sprzedawanej nieruchomości. Musimy pamiętać, że nasze lokale, choć często położone w bardzo atrakcyjnych lokalizacjach Wrocławia, nie należą do „łatwych”. To często lokale w zabytkowych kamienicach, wymagające remontu, nieszbłonowego podejścia i troski z poszanowaniem ich bogatej historii. Dlatego na tego jedynego nabywcę lokal czasem musi trochę poczekać. Po nieudanym przetargu organizujemy kolejny. Jeśli uznamy, że jest to uzasadnione, możemy wówczas obniżyć cenę wywoławczą. Bywa też, że lokale, które przez dłuższy czas nie znajdują nabywców, wycofujemy ze sprzedaży. Wracają wtedy do mieszkaniowego zasobu komunalnego albo są wykorzystywane do innych zadań gminnych.

Na wolnym rynku sprzedający chce zarobić, a kupujący zapłacić jak najmniej. Jak gmina ustala cenę wywoławczą? Czy wasze oferty są atrakcyjne?

Nie chciałabym spekulować na temat rynkowej atrakcyjności naszych cen. Musimy pamiętać, że do sprzedaży oferujemy lokale komunalne, czyli miesznie należące do całej wspólnoty samorządowej Wrocławia – jego mieszkańców. Dlatego nasze ceny ofertowe muszą być przede wszystkim rzetelne i wiarygodne. Każdą cenę ustalamy na podstawie nieza-

leżnej wyceny nieruchomości, opracowanej przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. Dopiero tak ustaloną kwotę poddajemy weryfikacji rynkowej podczas przetargu. Cieszymy się, jeśli uczestnicy przetargu uznają naszą cenę wywoławczą za atrakcyjną i ją podbijają. Dzięki temu wiemy, że sprzedaliśmy lokal za najlepszą możliwą cenę rynkową i wzmocniliśmy budżet miejski. Nabywca z kolei ma pewność, że kupił lokal na uczciwych i przejrzystych zasadach. Tak właśnie powinny działać zdrowe prawa rynku oraz prawidłowa gospodarka mieniem publicznym.

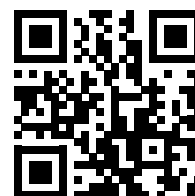
Czy mieszkanie można zobaczyć, umówić się na wizytę?

Tak, nasze lokale można oglądać nie tylko wirtualnie, ale także na żywo. Terminy i godziny oglądania publikujemy w każdym ogłoszeniu przetargowym. Można również do nas zadzwonić i zadać każde pytanie. W miarę naszych możliwości i dostępnej wiedzy postaramy się odpowiedzieć na każde z nich. Numer telefonu do pracownika opiekującego się sprzedażą danego lokalu publikujemy w ogłoszeniu przetargowym oraz bezpośrednio na stronie Giełdy Nieruchomości.

Skąd gmina bierze mieszkania i lokale użytkowe, które później sprzedaje?

Do sprzedaży przetargowej kierujemy przede wszystkim lokale, które wcześniej zostały wyłączone z najmu komunalnego. Są to lokale, które nie posłużą już do realizacji zadań miasta, w tym nie mogą zostać wynajęte jako mieszkanie komunalne, a ich dalsze utrzymanie nadmiernie obciąża kasę miejską. Najczęstszym powodem jest bardzo zły stan techniczny, przez który remont pod kątem przyszłego najmu komunalnego nie jest finansowo uzasadniony. Kolejnym powodem jest zbyt duży metraż, który w świetle przepisów wyklucza lokal z przeznaczenia do najmu komunalnego. Innym razem przyczyną jest niefunkcjonalny układ pomieszczeń, uniemożliwiający racjonalny podział na mniejsze lokale, które moglibyśmy przekazać do najmu. Takie lokale powinny trafić w ręce prywatne. Liczymy, że nowi właściciele tchną w te nieruchomości nowe życie i wydobędą z nich najlepszy potencjał.

Giełda
Nieruchomości
we Wrocławiu

Uważaj, co wrzucasz do zmieszanych!

Biodopady to, jak się okazuje, najtrudniejsza frakcja w segregacji śmieci. Według badań Politechniki Wrocławskiej 55 tys. biodopadów rocznie nie trafia do właściwego pojemnika. Gdybyśmy wypełnili tymi śmieciami 24-tonowe ciężarówki, mielibyśmy ponad 2 tys. takich pojazdów wypełnionych ładunkiem! Czemu to takie trudne?

Redakcja

Biodopady to przede wszystkim resztki warzyw, tzw. obierki, ale też fusy po kawie, skorupki jajeczne i resztki jedzenia (poza resztkami zwierzęcymi, takimi jak kości i mięso). Do kompostu możemy też wrzucić stare pieczywo, ale nie powinniśmy już umieszczać tam np. serów i innych produktów pochodzenia zwierzęcego np. ości ryb. Ważne jest też to, aby do brązowego kubła nie wyrzucać resztek w zwyczajnych plastikowych workach, a w workach kompostowalnych lub luzem.

100 kg w złym koszu

Jak zbadali eksperci z Politechniki Wrocławskiej 30,4 proc. zmieszanych odpadów stanowią biodopady kuchenne – to zdecydowanie za dużo. Po zestawieniu danych wrocław-

skiego Ekosystemu i Politechniki Wrocławskiej okazało się, że każdy z nas wytwarza ok. 120 kg biodopadów kuchennych rocznie, ale z tej masy tylko 20 kg trafia do właściwego pojemnika – reszta, czyli aż 100 kg, trafia do pojemników na śmieci zmieszane. Może w skali jednego mieszkańca 100 kg nie robi wrażenia, ale łącznie daje to 55 tys. ton biodopadów rocznie.

Dlaczego warto oddzielać biodopady od śmieci zmieszanych? Przede wszystkim w ten sposób nie zanieczyszczamy śmieci, które trafiają do sortowni. Kolejny argument – jeśli biodopady są dobrze segregowane, można wykorzystać je ponownie – np. skompostować. We wrocławskiej kompostowni na Janówku powstaje wyjątkowy e-kompost. Każdy mieszkaniec Wrocławia może rocznie

Podczas miejskich akcji na wrocławskich targowiskach mieszkańcy mogli odebrać kubki na BIO odpady

bezpłatnie odebrać nawet 1 m sześć. kompostu. Powstaje on z surowców, które trafiają do brązowego pojemnika.

Odpadki, które ulegają biodegradacji, wcale nie są przyjazne dla środowiska – muszą być prawidłowo przetwarzane,

ponieważ w trakcie rozkładu mogą produkować szkodliwe gazy. Ostatni argument – być może najistotniejszy – brak segregacji wiąże się z wyższymi kwotami za odbiór odpadów.

Czy to takie trudne?

Dlaczego nie oddzielamy biodopadów? Według raportu „Zmieszani w kwestii biodopadów. Co Polki i Polacy wiedzą o kuchennych odpadach bio?” przeprowadzonego przez pracownię badawczą Opinia24, na zlecenie firmy Biodopady.pl to wcale nie zła wola. O wiele częściej to brak wiedzy czy uciążliwość samego procesu.

Dla wielu osób problemem jest dodatkowy pojemnik, który trzeba opróżniać regularnie, bo resztki mogą się szybciej psuć. Czasem też uznajemy, że jest tych odpadów za mało, aby robić osobny kosz. Rozwiązaniem może być niewielki, ale szczególnie zamykany, pojemnik na blacie kuchennym. W tym roku wrocławianie mogli odebrać takie pojemniki na różnych miejskich wydarzeniach, np. na wrocławskich targowiskach, podczas

Soboty z Zielonym Wrocławiem czy wymienić za tekstylia w specjalnym busie SZOT.

Wiele osób nie ma też pewności, co dzieje się z odpadami bio? Skoszona trawa, liście i inne odpady powstające podczas pielęgnacji zieleni we Wrocławiu trafiają do miejskiej kompostowni. A co z pozostałą zawartością pojemników bio?

Biodopady stanowią jedną z największych frakcji w naszych śmieciami, dlatego ich prawidłowa segregacja ma ogromny wpływ na poziom recyklingu w gminie. Oddzielając je od odpadów zmieszanych, nie tylko umożliwiamy ich przetworzenie na wartościowy kompost lub biogaz, ale także zapobiegamy zanieczyszczeniu papieru, plastiku czy szkła, które dzięki temu mogą trafić do recyklingu. Selektywne zbieranie biodopadów to obowiązek wynikający z przepisów UE, ale przede wszystkim prosty sposób, by realnie zwiększyć poziom recyklingu i ograniczyć ilość odpadów kierowanych na składowiska – wyjaśnia Maciej Fedorczyk, rzecznik Ekosystemu.

NIE dokarmiamy szczurów – kampania dla restauratorów ze Starego Miasta

We Wrocławiu zakończyła się skierowana do restauratorów ze Starego Miasta kampania, zwracająca uwagę na fakt, że regularnie przeprowadzana deratyzacja nie pomoże, jeśli szczury będą miały łatwy dostęp do jedzenia, a niestety właśnie tak się często dzieje w pobliżu lokali gastronomicznych.

Szczury lubią miejsca, w których jest łatwy dostęp do jedzenia. Niedomknięte śmietniki i porzucone na chodniku worki pełne smakowitych resztek są dla nich jak zaproszenie i obietnica, że znajdą się w szczurzym raju, gdzie mogą bez przeszkód stołować się i rozmnażać. Co można zrobić, by je do tego zniechęcić?

Informacje na ten temat – i to w trzech językach: polskim, angielskim i ukraińskim – znalazły się w materiałach edukacyjnych dla restauratorów, przygotowanych w ramach kampanii prowadzonej przez Agencję Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej (ARAW) wraz z Biurem Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego Wrocławia.

Jak możemy zniechęcić gryzonie do wizyt? Nie dokarmiamy ich!

Materiały edukacyjne w 3 wersjach językowych – polskiej, angielskiej oraz ukraińskiej – trafiły do ponad 300 restauracji w Rynku i okolicach.

Znajdziemy w nich mnóstwo praktycznych informacji, które ułatwiają pracę osobom zatrudnionym w lokalach gastronomicznych. Pamiętajmy, że są wśród nich także te, które mają kontakt z tą branżą od niedawna i że nie wszystkie znają dobrze język polski. Plakaty są przygotowane w taki sposób, by wszystko było jasne: wiadomo, co trzeba robić, by szczury trzymały się z daleka, a czego robić nie wolno. Na plakatach jest mowa

m.in. o tym, że trzeba zawsze domykać kłapę śmietnika, by szukające jedzenia szczury nie wchodziły do środka.

Co można zrobić, jeśli pojemnik jest pełny? Nie powinno się dokładać odpadów na siłę. Zgodnie z przepisami obowiązującymi w restauracjach, trzeba zostawić śmieci w wyznaczonym miejscu w restauracji, by – odpowiednio zabezpieczone – poczekały tam do następnego wywozu.

– To ważna informacja, bo w okolicach Rynku ludzie czasem nawet nie podchodzą do śmietników, o zamykaniu kłap nie wspominając, tylko rzucają worki z dysztansu – mówi Jacek Kempa z restauracji Nowela przy ul. Świdnickiej. – Tak nie powinno być.

Kampanijne materiały przypominają także zasady dotyczące wyrzucania odpadów, a więc m.in. to, że trzeba zginać kartony, bo dzięki temu będą zajmować mniej miejsca w kontenerze, a więc będzie mniej kłopotów z domykaniem kłap.

Segregowanie śmieci też jest ważne

Do restauracji trafiła także poręczna ściągą na temat segregowania śmieci. Dzięki niej bardzo zajęci, a często dopiero startujący w branży pracownicy restauracji nie muszą się głowić, do jakiego pojemnika wrzucić zatłuszczone papierowe serwetki, a do którego kartony po mleku albo zużyty folię aluminiową.

– Pracuję w gastronomii od lat i sortowanie odpadów mam we krwi, bo nauczyłem się tego, pracując w różnych miejscach na świecie. Od początku uczyć też tego swoich pracowników, jednak taka ściągą zawsze się przyda – mówi cytowany już Jacek Kempa.

Bardzo ważna jest również umieszczona na plakatach informacja o tym, że lokale gastronomiczne są zobowiązane do zawierania osobnej umowy na odbiór resztek jedzenia z talerzy gości, zużytego oleju i odpadów pochodzenia zwierzęcego, np. kości kurczaka, ości itd.

Powiedzmy szczurom: „Stółówka zamknięta”

Materiały edukacyjne – plakaty i ulotki w języku polskim i ukraińskim – trafiły także do mieszkańców Starego Miasta. Dostarczono je do 30 tys. mieszkań.

Pamiętajmy: dbanie o to, by szczury nie pojawiały się koło naszych domów i restauracji, to nasza wspólna odpowiedzialność. Te gryzonie to niezwykle inteligentne stworzenia. Jeśli się zorientują, że w jakiejś okolicy nie mogą liczyć na pokarm, bo śmietniki są szczelnie zamknięte, nikt nie zostawia na chodniku łatwych do przegryzienia worków ani czerstwego chleba „dla ptaszków” ani niedojedzonych kawałków pizzy, nie będą tam tak chętnie się osiedlać ani tym bardziej zakładać rodzin.

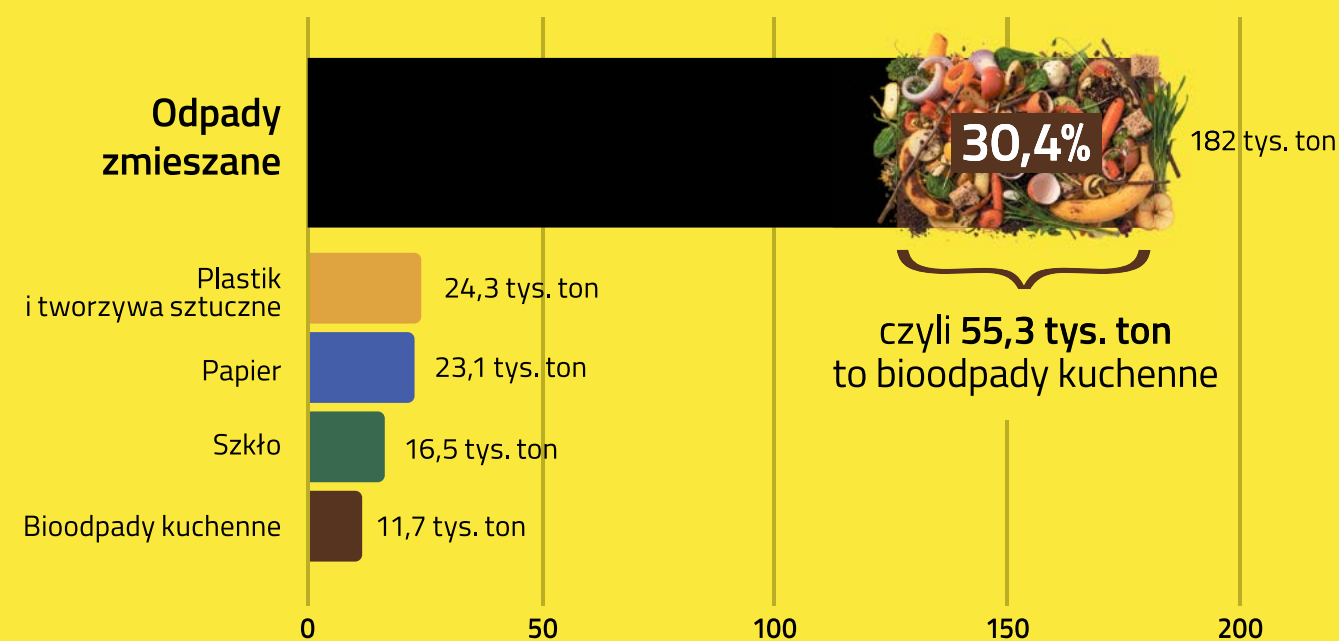

OLEKSANDR POLAKOWSKI

Szef restauracji Nowela Jacek Kempa umieścił w kuchni swojego lokalu materiały miejskiej kampanii NIE dokarmiamy szczurów

Główne frakcje odpadów we Wrocławiu

Wrocławianka Wiktoria Nawara MasterChefem

W finałowym odcinku 14. serii MasterChefa wrocławianka zaserwowała przystawkę z krewetek, później doradę na puree z migdałów z sosem z chorizo, a kilka chwil później – po karmelowym deserze – cieszyła się z werdyktu jury. Trzecie miejsce dla innej wrocławianki – Anny Jaworskiej.

■ Błażej Organisty

„Wiktoria Nawara ma 24 lata. Uczy się języka włoskiego, bo marzy o wyjeździe do Włoch i nauce w prestiżowej Alma Scuola di Cucina. Studiuję ekonomię, ale serce ciągnie ją w stronę kulinarnych wyzwań. Codziennie stara się zachować balans pomiędzy nauką, pasjami a chwilami wyciszenia, które daje jej joga. Czy marzenia i determinacja wystarczą, by zdobyć fartuch MasterChefa?”. Tymi słowami przed emisją pierwszego odcinka przedstawiono Wiktorię na profilu programu MasterChef na Instagramie.

W finałowym odcinku – który TVN wyemitował w niedzielę 23 listopada – widzowie poznali odpowiedź na zadane w prezentacji kandydatki pytanie. Wiktoria Nawara wygrała 14. edycję kulinarnego programu MasterChef! W nagrodę oprócz statuetki dostała: 250 tys. zł i możliwość wydania własnej książki kucharskiej.

Krewetki, dorada i... flan z bobem tonka

W nadmorskim Sotogrande w Hiszpanii 24-letnia studentka z Wrocławia, która pochodzi z Bolesławca, stoczyła kulinarny pojedynek z Sylwią Skłodow-

MATERIAŁY PRASOWE

Wiktoria Nawara z Wrocławia podczas finałowego odcinka MasterChef 23 listopada 2025 r.

ską z Darłowa i Anną Jaworską z Wrocławia. Anna odpadła jako pierwsza. Tym samym do finałowego, decydującego zadania stanęły Wiktoria i Sylwia.

Zwycięski zestaw degustacyjny Wiktorii Nawary składał się z trzech dań: przystawki, dania głównego i deseru. Co zaserwowała:

- **Przystawka:** carpaccio z krewetek carabineros z dressingiem z głów krewetek, mleko pistacjowe, pachnotka, kawior, całość skropiona perfumami z yuzu.

- **Danie główne:** dorada na puree z migdałów, sos beurre blanc z chorizo, piklowane winogrona i fenkuł w occie sherry.

- **Deser:** flan z bobem tonka, likier pomarańczowy, migdały w solonym karmelu oraz opalana pomarańcza.

Wiktorię oceniało jury w składzie: Magda Gessler (restauratorka i osobowość telewizyjna), Michel Moran (francuski restaurator i mistrz kuchni), Przemysław Klima (kucharz i restaurator).

Mamy już kulinarne gwiazdy

Program MasterChef w Polsce wystartował w 2012 roku i od tamtego czasu kulinarne zmagania cieszą się coraz większym zainteresowaniem.

Drugą edycję w 2013 r. wygrała wrocławianka – Beata Śniechowska, która prowadzi obecnie w naszym mieście dwie restauracje: Młoda Polska i Bistro Baba.

W 2024 r. Śniechowska znalazła się na liście najlepszych

szeffów kuchni na świecie według prestiżowego międzynarodowego rankingu The Best Chef Awards, zdobywając nagrodę One Knife! A rok później przewodnik Michelin wyróżnił Bistro Baba odznaczeniem Bib Gourmand, a Młodą Polskę swoją rekomendacją.

Bib Gourmand jest przyznawane lokalom gastronomicznym, które mają – według inspektorów Michelin – najlepszy stosunek jakości do ceny. W przewodniku Michelin znajdziemy określenie, że to wykwintna kuchnia w umiarkowanych cenach. Rekomendacja Michelin (Michelin Recommended) to z kolei wyróżnienie dla restauracji z wysokim standardem jakości (ale nie mają Gwiazdki Michelin).

W 2015 r. w czwartej edycji programu zwyciężył Damian Kordas, urodzony w Brzegu student weterynarii na wrocławskim Uniwersytecie Przyrodniczym. Dwa lata później do Śniechowskiej i Kordasa dołączył snowboardzista i surfer z Wrocławia – Mateusz Zielonka.

➤ **Więcej o wrocławskich restauracjach w przewodniku Michelin na:**
www.wro.news/michelin-wroclaw

Pierwsza e-rekrutacja na zimowe półkolonie

SPARTAN WROCŁAW

Szkoły organizują wyjścia na lodowisko przy Jaksonowickiej

W najbliższy czwartek, 27 listopada, ruszają elektroniczne zapisy na zimowe półkolonie. W 27 wrocławskich szkołach podstawowych przygotowano ponad 3 tys. miejsc.

■ Redakcja

Na stronie www.rekrutacje.edu.wroclaw.pl należy zgłaszać się Profilem Zaufanym, a następnie: ■ wpisać dane dziecka i rodziców ■ zaznaczyć spełniane kryteria ■ wybrać turnus ■ wskazać preferowane szkoły (pierwsza to najważniejsza).

Tegoroczna rekrutacja po raz pierwszy zostanie przeprowadzona w pełni online, co będzie dużym ułatwieniem dla rodziców. Zgłoszenia można dokonać z domu, bez wizyty w sekretariacie. Wystarczy

aktywny Profil Zaufany, choć nadal istnieje możliwość złożenia papierowego wniosku bezpośrednio w placówce.

W tym roku w rekrutacji bierze udział 27 placówek, które łącznie oferują ponad 3 tys. miejsc. Półkolonie będą odbywać się w dwóch pięciodniowych turnusach: 2–6.02 i 9–13.02.2026 r.

Każda placówka organizuje zajęcia według własnego planu i harmonogramu. Są zajęcia sportowe, plastyczne, muzyczne, warsztaty artystyczne i filmowe, a także wspólne

wyjścia na lodowisko czy do kina. Rodzice zapisywać dziecko na zimowe półkolonie mogą od 27.11 do 1.12.2025 r. Koszt tygodniowego turnusu półkolonii szkolnej wynosi średnio ok. 350 zł. Niektóre oferują też posiłki.

O przyjęciu decyduje liczba punktów (za uczęszczanie dziecka do szkoły prowadzącej półkolonie, aktywny status w programach Nasz Wrocław (70 pkt) lub Nasz Wrocław MAX (90 pkt) – czyli za zameldowanie i płaconie podatków w naszym mieście), a nie kolejność zgłoszeń.

WSZYSTKIE OSIEDLA

Zgłoś pustostan – ktoś może zyskać dom

Potrzebujący dachu nad głową czekają latami na przydział na mieszkanie komunalne, choć Wrocław ciągle inwestuje w remonty i modernizację. Niektórzy z nas za ścianą mają pusty lokal. Teraz go mogą łatwo zgłosić przez formularz.

Anna Aleksandrowicz

Wrocław ma blisko 32 tys. mieszkań komunalnych, a jednak chętni muszą czekać na przydział do dwóch lat, nawet jeśli sami je wyremontują. Z drugiej strony na pewno istnieją niezamieszkałe lokale, czyli pustostany. – Mogą być wynikiem nieuregulowanej sytuacji prawnej, trudności finansowych właścicieli, migracji mieszkańców – wylicza Aleksandra Lipertowska z Zarządu Zasobu Komunalnego.

Skąd wolny lokal?

Bywa, że jedyny najemca umiera, a żyjący członkowie rodziny nie wiedzą, że powinni zgłosić taką sytuację do Zarządu Zasobu Komunalnego lub Wrocławskich Mieszkań – dwóch spółek, które w imieniu miasta zarządzają zasobem komunalnym. Zdarza się też, że lokatorzy opuszczają lokal, bo ciąży na nich zadłużenie. Bywa, że lokator czasowo wyjechał zarobkowo za granicę, a sąsiedzi obawiają się, że w mieszkaniu już nikt nie mieszka.

ZZK na bieżąco aktualizuje ewidencję pustostanów w swoim zasobie. Wrocław

We Wrocławiu, podobnie jak w innych miastach, są wolne lokale. Miasto chce o nich wiedzieć

to jednak duże miasto, więc pewnie jest jeszcze sporo niewytropionych wolnych lokali.

– Chcielibyśmy przyspieszyć proces odzyskiwania ich, stąd pomysł z formularzem – wyjaśnia Anna Nowak, wicedyrektor ds. obsługi klienta ZZK. – O lokal komunalny starają się osoby znajdujące się w trudnej sytuacji mieszkaniowej lub materialnej, które

nie są w stanie samodzielnie wynająć lub kupić mieszkania, to seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny wychowujące dzieci w trudnych warunkach. Chcemy im pomóc.

Jak wypełnić formularz?

W formularzu należy podać adres potencjalnego pustostanu (ulicę, numer budyn-

ku, numer lokalu) i napisać – zgodnie ze swoją wiedzą – czy lokal jest pusty, czy zamieszkały przez osoby nieuprawnione, a także – jeśli to wiemy – od kiedy.

Widzisz lokal, który stoi pusty, jest zaniedbany lub może stanowić zagrożenie?

➤ Wypełnij: www.wro.news/zglos-pustostan

OSOBOWICE-RĘDZIN

Kamienica z Krotoszyńskiej 42 wypięknije

Remont zabytkowego budynku będzie kosztował ok. 1 mln zł

Jest pod ochroną konserwatorską, więc nie zostanie obłożona styropianem, tylko specjalnym tynkiem ciepłochronnym. Wyremontują jej dach i schody wejściowe.

Bartosz Chochółowski

Na efekt remontu trzeba poczekać do lata przyszłego roku. – Remont potrwa około 9 miesięcy – informuje zarządca, czyli Wrocławskie Mieszkania.

Budynek jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków i objęty ochroną konserwatorską. Dlatego zostanie zastosowany tynk ciepłochron-

ny, który pozwoli zachować historyczny wygląd i jednocześnie poprawi parametry cieplne. „Podobne rozwiązania zastosowaliśmy przy Prądyńskiego 20a, gdzie zamiast tradycyjnej warstwy docieplenia zaprojektowano zastosowanie nanotechnologii w postaci farby termoizolacyjnej, która ma parametry cieplne porównywalne do warstwy 10 cm styropianu” – czytamy w informacji Wrocławskich Mieszkań.

Harmonogram SZOT-a

26.11.2025

godz. 16-17 – Jemeńska/Ziemniaczana, Koszalińska 4, Na polance 14, Pawłowa 6, godz. 17.30-18.30 – Korzenna – parking, Krakowska – Biedronka, Topolowa 5, Strzegomska 298, godz. 19-20 – Pszczyńska/Zawierciańska, Rodziewiczówny – parking, Rynek 25 MGO, Wędkarzy/Siatkarzy

27.11.2025

godz. 16-17 – Dalimira/Pęgowskiej – pętla, Heblarska/Ślusarska – parking, Iwonicka 8, Januszowicka (al. Wiśniowa 27), godz. 17.30-18.30 – Supińskiego 6, Skoczylasa/Płońskiego, Trzebnicka/Kraszewskiego/Kleczkowska – podwórko, Zdrowa 6 – garaże, godz. 19-20 – Bardzka – parking cmentarz, Kamińskiego 108, Nankiera 8-14/pl. Nowy Targ 15-16 MGO, Zwycięska – pętla

28.11.2025

godz. 16-17 – Drohobycza 33a, Karłowicza 40, Kiełczowska 95, Masztalerza/Kleeberga, godz. 17.30-18.30 – Pautscha 4, Połabian 2 – cmentarz, Spiszowa 6-8, Sycowska 8 – MGO, godz. 19-20 – Heblarska/Ślusarska, Legnicka 30 – garaże, Marca Polo/Magellana, Racławicka/Sokoła

01.12.2025

godz. 16-17 – Czajkowskiego 45, Nowodworska 9 za Netto, Semaforowa/Mościńskiego, Wrocławczyka/Nauczycielska, godz. 17.30-18.30 – Horbaczewskiego 61 – ZSP, Jemeńska/Ziemniaczana, Trzebnicka /Kraszewskiego/Siemieńskiego/Kleczkowska w podwórzu, Zdrowa 6, godz. 19-20 – Czarnieckiego 14 – MGO, Rumiankowa – myjnia, Siewierskiej/Gogolińska, Słomimskiego 3E

02.12.2025

godz. 16-17 – Ignuta/Kozanowska, Na Polance 14D, Nowowiejska 80a, al. Wiśniowa 27, godz. 17.30-18.30 – Ciepla/Wesoła, Dworzec Nadodrże, Litewska 20 – MGO, Wojanowska – Lidl, godz. 19-20 – Jedności Narodowej 56 – MGO, Skoczylasa/Płońskiego, Skwierzyńska 24 – MGO, Swojczycka 118 – RO

CAL – Centrum Aktywności Lokalnej, MGO – Miejsce Gromadzenia Odpadów, RO – Rada Osiedla, SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa, SZOT – Samochód Zbierający Odzież i Tekstylia

Harmonogram wywozu gabarytów 26.11-2.12.2025

Odpady wielkogabarytowe, czyli stare meble, dywany trzeba wyrzucać do specjalnych kontenerów. W najbliższym tygodniu staną na trzy dni pod adresami:

26.11.2025

Białowieska 5, 19, **Celtycka** 9, 17, **Górnicza** 80, **Grabiszewska** 216, al. gen. **Hallera** 86, **Hutnicza** 58, **Kazimierska** 15, 23, **Koszalińska** 8, **Mielecka** 33, **Mosiężna** 20, **Nasturcjowa** 6, **Niedźwiedzia** 30, **Popowicka** 10, 152, **Rogowska** 176, **Stalowa** 11, **Tarnogajska** 49, **Tkacka** 68, **Walońska** 7, **Wejherowska** 47, **Zwycięska** 30, **Żubrza** 17

27.11.2025

gen. **Dąbrowskiego** 26, **Gajowa** 62, **Komuny Paryskiej** 29, **Łódzka** 1, **Wieczysta** 71,

28.11.2025

Bacciarellego 50, **Balonowa** 39, **Bałtycka** 4, **Belwederczyków** 1-3, **Bolesława Krzywoustego** 33, **Bolesławiecka** 10, **Borowska** 204, **Brodzka** 178, **Brossa** 79, **Buforowa** 18a, **Byczyńska** 13, **Cooka** 5, **Cynamonowa** 30, **Czajkowskiego** 11, **Czarneckiego** 80, **Czekoladowa** 72, **Dębickiego** 11, **Długa** 42, **Drohobycka** 36, **Dźwirzyńska** 4, **Gliniana** 89, **Główna** 91, **Górska** 38, **Grabiszewska** 88, 297, **Gromadzka** 49, al. gen. **Hallera** 26, 79, **Hermanowska** 81, **Hiszpańska** 43, **Hubska** 34-36, 105, **Jablęczna** 14, 26, **Jackowskiego** 1, **Jajczarska** 3, **Januszowicka** 21, **Jerzmanowska** 79, św. **Jerzego** 21, **Kamieńskiego** 207, **Karpacza** 28, **Klasztorna** 52, **Klecińska** 150, **Kminkowa** 43, gen. **Kniaziewicz** 13, 32-34, **Komandorska** 53f, **Komuny Paryskiej** 30, 58-60, 81, **Korzeńska** 12, **Kosynierów Gdynskich** 10, **Koszarowa** 60, **Królewiecka** 11, **Królewiecka** 153, **Królewiecka** 5e, **Krucza** 138, **Krucza** 2, **Krucza** 80, **Krynica** 37, **Kubali** 10, **Kukuczki** 19, **Kunickiego** 10d, **Laurowa** 7, **Lutyńska** 16, **Łęczyska** 3, **Magellana** 33, **Managanowa** 4, **Małachowskiego** 6, **Mickiewicza** 111, gen. **Mierosławskiego** 1, **Międzyzdrojska** 6, **Miłoszycka** 23-25, **Młynarska** 1, **Modra** 50, **Mościckiego** 33a, **Na Polance** 12, **Nyska** 38, 50, **Obornicka** 76, 101, **Odrodzenia Polski** 8, **Olszewskiego** 23, 50, **Osobowicka** 73, **Pełczyńska** 44, 140, **Pereca** 23, **Pęgowska** 14, **Pierwszej Dywizji** 24, **Piesza** 8, **Pilczycka** 100a1, 130, mjr. **Piwnika-Ponurego** 63, **Potokowa** 32, **Powieźna** 7, **Powstańców Śląskich** 48, gen. **Prądzyńskiego** 17, **Promień** 33, **Przednia** 50, **Przestrzenna** 20, **Przybyszewskiego** 112, **Przyjaźni** 4a, gen. **Pułaskiego** 42a, **Reszelska** 2, **Robotnicza** 34a, **Rolnicza** 25, **Rowerowa** 5, **Rybacka** 10, **Saperów** 7, **Siemiradzkiego** 17, **Skarbowców** 112, ppłk. **Skarżyńskiego** 16, **Skoczylasa** 14, **Skwierzyńska** 30,

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

Kotłownia z XIX wieku teraz do zwiedzania

Kotłownia Wschodnia to jeden z najstarszych i najcenniejszych obiektów inżynieryjnych w kompleksie „Na Grobli”. To właśnie tutaj, w 1871 roku, rozpoczęła się historia zakładu produkcji wody. Teraz można ją zwiedzić z przewodnikiem.

■ Błażej Organisty

Nowy zakład w XIX w. ulokowano na lewym brzegu Odry, w widłach uchodzącej do niej rzeki Oławy. Takie położenie pozwalało uniknąć zanieczyszczeń gospodarczych i sanitarnych, które trafiały do rzeki z terenów miejskich pozbawionych kompleksowej kanalizacji.

Choć najbardziej rozpoznawalnym symbolem dawnego systemu wodociągowego pozostaje zabytkowa Wieża Ciśnień przy ul. Na Grobli, to tuż obok niej kryje się obiekt o równie ważnym znaczeniu – Kotłownia Wschodnia. Przez dekady pozostawała zamknięta dla zwiedzających, skrywając swoje industrialne sekrety. W 2022 r. została wpisana do rejestru zabytków, a teraz – po rewitalizacji trwającej od 2016 r. otworzyła się dla gości Hydropolis. Podczas specjalnej trasy z przewodnikiem można

Potężne maszyny składają się wraz z architekturą na hydrotechniczny hit tamtych czasów

zajrzeć do wnętrza dawnego serca zakładu, poznać zasady działania historycznych pomp, silników i kotłów, a także usłyszeć opowieści o tym, jak dawniej uzdatniano wodę. Goście indywidualni mogą

zwiedzać kotłownię z przewodnikiem codziennie o godz. 11 i 16 (najlepiej przyjść w kilka osób). Pozostałe godziny przeznaczone są dla grup zorganizowanych, rezerwacja e-mailowa możliwa jest

pod następującym adresem: rezerwacje@hydropolis.pl. Koszt zwiedzania wynosi 15 zł od osoby.

► **Bilety kupicie na:**
www.hydropolis.pl

BISKUPIN-SĘPOLNO-DĄBIE-BARTOSZOWICE

Sępolnianom łatwiej wyrzuca się śmieci

Spółka Wrocławskie Mieszkania zakończyła 25 listopada wymianę koszy wrzutowych we wszystkich 6 miejscach, w których stanęły. Stało się tak na wniosek mieszkańców, którzy mieli kłopoty z korzystaniem z kontenerów.

■ Anna Aleksandrowicz

Wrocławskie Mieszkania wymieniły kosze wrzutowe na pojemnikach podziemnych na

największe dostępne modele. Dotychczasowe otwory klapowe zastąpiono systemem bębnowym, który ułatwia wrzucanie odpadów, również

tych o większych gabarytach. Wszystkie zgłoszone lokalizacje i frakcje (zmieszane, papier, tworzywo/szkło i bio) zostały skorygowane.

prasowa spółki Wrocławskie Mieszkania. I zapowiada, że dla nowo powstałych lokalizacji Wrocławskie Mieszkania będą już stosować nowe rozwiązania – największe klapy wrzutowe.

Teraz kontenery mają wloty największe dostępne na rynku

Prace naprawcze przeprowadzono przy ulicach: ■ **Becka** 4 ■ **Kasprzaka** 2 ■ **Nulla** 25 i 26 ■ **Potebni** 31 i 32. Ich koszt to 128 tys. zł.

– To odpowiedź na skargi mieszkańców, którzy mieli problemy z obsługą tych kontenerów. Oprócz sprzątnięcia wokół miejsc zbiórki odpadów, po analizie sytuacji, postanowiliśmy wymienić kosze wrzutowe na największe dostępne na rynku, by ułatwić mieszkańcom korzystanie z nich – tłumaczy Katarzyna Galewska, rzeczniczka

Spółka przypomina jednocześnie o prawidłowej segregacji odpadów i zginiataniu kartonów przed wrzuceniem, aby zwiększyć pojemność komór. Pracuje też nad poprawą organizacji ruchu w rejonie pojemników, aby zapobiegać ich zastawianiu i zapewnić swobodny dojazd dla śmieciarek. To kolejny krok w działaniach mających na celu stworzenie bardziej pojemnego, praktycznego i przyjaznego mieszkańcom systemu zbiórki odpadów na Sępolnie.

NADODRZE

Śpiewajmy Razem – Pieśni do Utulenia 28.11

Kocyki, sweterki, kapcie, mięciutkie skarpety, pluszaki – ubierzcie się wygodnie i przynieście coś przytulnego. Na miejscu będzie herbata i ciasto. Pośpiewacie razem.

Spotkanie prowadzi Aleksandra Gronowska (na zdj.) – wokalistka, aktorka, twórcza sztuk wizualnych. Absolwentka Akademii Praktyk Teatralnych Gardzienice i Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Jest współzałożycielką i wokalistką w zespole KOSY z Wrocławia, pedagog głosu i działań teatralnych. Prowadziła też zajęcia wokalne „Straszny Chór” na Nadodrze.

Jeżeli przyjdziecie w piątek 28.11 o godz. 18 do Klubu Pod Kolumnami, pl. św. Macieja 21, dostaniecie wydrukowane teksty pieśni, które będziecie śpiewać z innymi – o miłości i kołysaniu. Dzięki temu jesień stanie się przyjemniejsza.

Wydarzenie organizuje Rada Osiedla Nadodrze, Przestrzeń Wyobraźni i Klub Pod Kolumnami. Wstęp wolny.

SLAWEK WACHALA/FOTOKULTURALNI

Śliczna 44, 49, 64, Solskiego 23, Sołtysowicka 6, Stabłowicka 104, Stefki 52, Strawińskiego 1, Strażacka 1a, Strzegomska 7, Szczęśliwa 12, Słonimskiego 20, **Sredzka** 12, **Torfowa** 7, gen. Traugutta 80, 106, Tymiankowa 7, **Wapienna** 19, Wieczysta 159, Wiejska 3, Witkowska 2, Wolska 4, Wschodnia 66, Wysockiego 1, **Zachodnia** 6, 55, Zatorska 100, Zegadłowicza 43, Zielińskiego 59, Ziemowita 11a, Złotostocka 23, Żmigrodzka 91.

1.12.2025

Białowieska 54, Braniborska 50, **Gliniana** 30, **Hłaski** 46

2.12.2025

Agrestowa 131, Ałunowa 11, **Bacciarellego** 38, Bazyliowa 10, Bezpieczna 20, Bociania 7, Bolesława Krzywoustego 292, Borowska 40, Braterska 7, Brązowa 4, Brodzka 143, Buczacka 4, Buska 19, Bzowa 20, **Chorwacka** 78, Chorzowska 16, Czajkowskiego 31, **Długosza** 39, Drohobycka 23, Dróżnicza 45, Dworcowa 6, Dziadoszańska 46, **Falzmanna** 19, Farna 7, **Gajowa** 30, Gajowicka 123, Gałczyńskiego 4, Gersona 39a, Giżycka 1, Gorlicka 18, Góreczka 82a, Grabiszynska 109, 164, Grabskiego 2, **Jastrzębia** 21, Jeleniogórska 37, Jemiołowa 16, św. Jerzego 1, Jesionowa 25, ks. Jezierskiego 14, Joannitów 22, Jodłowska 10, Jordanowska 33, **Kamienna** 19, Kamińskiego 55a, 207, Kleczkowska 28, 31, 39, ks. Klimasa 37, Kmicica 1, Kolbuszowska 3, Koliasta 12, Koszalińska 8, Kowalska 71, Kościuszki 146, Krasieńskiego 21, Kraszewskiego 26, Krucza 6, Kruszwicka 43, Krzycka 63, Księgarska 6, Kwaśna 1, **Lubomierska** 2, Lwowska 5, Łubinowa 1d, **Magellana** 8, Majerankowa 35, Małopolska 36a, Mielecka 2a, 20, 27, Mińska 44, Miłoszycka 23-25, 52, Motylkowa 35, **Na Końcu** 2, Nyska 68, gen. **Okulickiego** 1, Olbrachowska 10, Olszewskiego 1, 97, Opolska 119b, Orzechowa 60, 108, Ostrzeszowska 28, **Pe-reca** 30, Pęgowska 1d, Piekarska 22, Pierwszej Dywizji 1, Piękna 64e, mjr. Piwnika-Ponurego 77, Podbiałowa 15, Pola 65, Powstańców Śląskich 58, 94, 122, Przedwiośnie 62, Przemysłowa 20, Przestrzenna 34, Przybylszewskiego 78-80, 95, Pusteczka 62, **Redycka** 1, Rodzynekowa 12, **Samotworska** 10, Sarnia 15, Sempołowskiej 67, Siemiradzkiego 17, Siewierska 11, Skoczylasa 49, Skrzetuskiego 10, Skwierzyńska 20b, 24, Słubicka 30, Sokola 17, Sołtysowicka 32, Spółdzielcza 20, Stalowa 64, Stanisławowska 62, 121, Stanisławskiego 2, Stopnicka 11, Storczykowa 16, Strączkowska 17, Strumykowa 12, Szarskiego 13, Szczepińska 2, 10, Sztabowa 2, 51, ks. Ściegiennego 5a, Świeradowska 67, **Tarnobrzaska** 1, Trzebnicka 80, **Uczniowska** 26, **Wąsowicza** 5, Wejherowska 47, Wieczysta 87, Wiejska 33, Wit-tiga 5, Wojanowska 26, Wojrowicka 33, **Zabłocie** 8, Zaporoska 87, Zatorska 45, Ziemniaczana 2, Zmorskiego 6, Żmigrodzka 9

GĄDÓW – POPOWICE PŁD.

Dziergają dla potrzebujących – dołączysz?

KLUBIK SPLIT POKOLEŃ

Szydełko czy druty? Jeśli nie umiesz się zdecydować, nie szkodzi. Wpadnij do Klubiku Splot Pokoleń w którąś środę o godz. 17.30 Na Ostatnim Groszu 24 i... sprawdź!

– W ostatnich tygodniach rozpoczęliśmy w klubiku projekt „Ciepło Serc”, w ramach którego dziergałyśmy chusty, szaliki i kocyki otulające kolana – opowiada Aleksandra Bernatowicz, założycielka Klubiku. – Z wielką miłością przygotowujemy je dla podopiecznych DPS przy ul. Rędzinińskiej. Planujemy przekazanie tych prac 4 grudnia – chcemy, żeby nie były to tyl-

ko ciepłe pamiątki, ale realne wyrażenie naszego wsparcia, obecności i troski.

Wszyscy dziergający podkreślają, że działają z potrzeby serca, siłą dłoni i dzięki życzliwości darczyńców, którzy przekazują im włóczkę. Również dzięki zarządowi Spółdzielni Mieszkaniowej Gądów, która użyczy im sali konferencyjnej na spotkania.

GRABISZYN-GRABISZYNEK

Idź po zdrowie w Power Walk w niedzielę

Oderwać się od codzienności, przewietrzyć głowę i naładować energią, poznać nowe osoby – brzmi dobrze? Zatem w niedzielę o godz. 9.15 przyjdź do parku Grabiszynskiego.

Power Walk „Idziemy po zdrowie” to projekt Mateusza Kusznerewicza, mistrza olimpijczyka w żeglarskim. Inicjatywa tak się rozrosła, że spacer odbywają się w ponad 20 miastach w Polsce, w tym we Wrocławiu.

– Od czerwca organizujemy regularne bezpłatne spacer w parku Grabiszynskim – opowiada Alicja Świerż-Jędro-

sek, ambasadorka Power Walk „Idziemy po zdrowie”. Celem inicjatywy jest zachęcenie do zdrowego ruchu, budowania zdrowych nawyków, poprawy samopoczucia i dobrej energii.

Każdy spacer zaczyna się zbiórką o godz. 9.15 w niedzielę, a kończy kawą w kawiarni Równa Babka, ul. Odkryw-ców 5 przy pętli tramwajowej na Oporowie.

POWER WALK

Edukator w zoo na życzenie

Na terenie zoo stanął niezwykły przystanek na życzenie, o nazwie: ZOO Wrocław Brama Główna. W rozkładzie widnieje jedna linia – numer 160. Nie jeździ nią jednak żaden autobus... W Dzień Życzliwości, 21 listopada, wystartowała tu nowa usługa – Edukator na życzenie. Wystarczy podejść na nowy przystanek na terenie zoo, zeskanować kod QR, kupić bilet na specjalne zwiedzanie i wybrać się na spacer z edukatorem. Bilety można kupować także na stronie internetowej: **bilety.zoo.wroclaw.pl**. Wystarczy wybrać datę i usługę Edukator na życzenie dostępną od poniedziałku do piątku. Linia 160 nosi taki numer nie bez przyczyny – ruszyła bowiem w roku obchodów 160-lecia ZOO Wrocław. Jej przystanki to: Lwy – Zebrzy – Żyrafy – Likaony – Żubry – Pingwiny – Pandy małe – Lemury – Gibony – Szympansy – Pawiany – Słonie.

➤ **Więcej na:** zoo.wroclaw.pl/zwiedzanie/zwiedzanie-z-przewodnikiem

Świętujemy Dzień Wolontariusza

5 grudnia to wyjątkowy dzień dla wszystkich, którzy angażują się w pomoc innym. Tego dnia na całym świecie celebруемy Międzynarodowy Dzień Wolontariusza. Jak Wrocław uczci ich święto?

■ Agata Zięba

Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego zaprasza wolontariuszy związanych z wrocławskimi organizacjami, instytucjami, firmami oraz grupami nieformalnymi, by wspólnie spędzić ich święto. To moment, by wyrazić wdzięczność za ich obecność, serce, gotowość do działania i uważność skierowaną na drugiego człowieka.

Okazją do wspólnego spotkania będzie seans filmu „Eleonor Wspaniała” w reżyserii Scarlett Johansson, na który WCERS zaprasza 5 grudnia o godz. 17 do Kina Nowe Horyzonty. Film jest refleksyjną i wzruszającą opowieścią o 94-letniej Eleonor Morgenstein, która po śmierci bliskiej przyjaciółki przeprowadza się z Florydy do Nowego Jorku, by zamieszkać

Wolontariusze i wolontariuszki obchodzą swoje święto na całym świecie 5 grudnia

z córką i wnukiem. Po seansie goście zaproszeni zostaną do wspólnego świętowania przy poczęstunku i kawie.

Film dla widzów od 13 r.ż. będzie wyświetlony w wersji angielskiej z polskimi napisami. Udział w wydarzeniu jest bezpłatny, ale obowiązują zapisy. Liczba miejsc jest ograniczona, liczy się kolejność zgłoszeń.

Wolontariusze mogą zapisać się indywidualnie, wypełniając formularz zgłoszeniowy na stronie **www.wolontariat.wroclaw.pl**. Zgłoszenia grupowego może dokonać koordynator lub opiekun wolontariatu pod adresem: **centrum@wolontariat.wroclaw.pl**.

Wejściówki będzie można odebrać w dniu wydarzenia

od godz. 16.30 w punkcie informacyjnym organizatora. UWAGA: zadeklarowana liczba wejściówek musi odpowiadać rzeczywistej liczbie uczestników. W razie pytań pomoże zespół ds. wolontariatu, tel. 71 77 24 991, 538 579 518.

➤ **Więcej szczegółów na stronie:** www.wolontariat.wroclaw.pl

Wspólne granie dla dzieci w pieczy zastępczej

„Aniołkowe Granie” to wrocławska inicjatywa, która łączy siłę szkolnych społeczności z potrzebami rodzin zastępczych i dzieci objętych pieczą, po to, by spełnić ich świąteczne marzenia. – Zapraszamy, by włączyć się w tę inicjatywę i pokazać moc solidarności – piszą organizatorzy.

■ Redakcja

– We Wrocławiu wiele dzieci jest pozbawionych wsparcia rodziców biologicznych. Ponad 400 dzieci znalazło dom

w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a ok. 700 dzieci w rodzinach zastępczych. Cioce i wujkowie z placówek i z rodzin nie zawsze są w stanie spełnić marzenia dzieci, ale wspólnie

możemy to zrobić my. Jednocześnie chcemy też zwrócić uwagę na fakt, że wiele dzieci, mimo systemowej opieki, wciąż czeka na dom rodzinny – mówi Andrzej Mańkowski, dyrektor

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Inicjatywa „Aniołkowe Granie” narodziła się ponad 20 lat temu we Wrocławiu i z czasem przerosła ramy jednej społeczności. Jej inicjatorami były szefowe dwóch wrocławskich przedszkoli: Katarzyna Głowik-Jamróż i Jolanta Hejda-Pawlak. Wkrótce dołączył Sylwester Pajęcki, dyrektor Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania. W projekcie biorą udział również przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Aby przystąpić do projektu, wrocławskie placówki mogą do końca listopada wysłać deklarację uczestnictwa, która jest do pobrania na stronie aniołkowegrane.pl w zakładce: O projekcie – Dokumenty do pobrania. Organizatorzy pomagają, przekazując chętnym do

pomocy placówkom dziecięce listy z marzeniami. Społeczność placówek przygotowuje prezenty, które potem trafiają do dzieci objętych pieczą. Finałem akcji jest gala z podziękowaniami dla zaangażowanych w „Aniołkowe Granie”.

W poprzednim roku do udziału w „Aniołkowym Graniu” zgłosiły się 172 placówki z całej Polski, w tym 63 z Wrocławia. W akcję zaangażowały się setki osób, a działania edukacyjne i zbiórki darów objęły wiele społeczności szkolnych w całym kraju.

MOPS cały czas poszukuje rodzin zastępczych i zachęca do poznania bliżej rodzicielstwa zastępczego, zapraszając do kontaktu z Działem Wsparcia Rodzin Zastępczych przy ul. Wysokiej 6, tel. 71 78 22 411, e-mail: rodzicielstwo.zastepcze@mops.wroclaw.pl.

Gala „Aniołkowego Grania” w lutym 2023 roku we Wrocławskim Teatrze Lalek

Świąteczna lista przebojów w plenerze

W mikołajki 6 grudnia na placu Solnym odbędzie się wyjątkowe wydarzenie muzyczne „Christmas Party – świąteczna lista przebojów”. Koncert będzie połączeniem tradycji świątecznej z telewizyjną rozrywką! Zapiszcie datę i przybywajcie.

Redakcja

Na placu Wolności usłyszemy największe polskie i zagraniczne hity świąteczne. Publiczność zgromadzona w sercu miasta oraz widowie Polsatu – usłyszą na żywo najpiękniejsze utwory w towarzystwie Stokłosa Collective Orchestra pod batutą Janka Stokłosa. Koncert „Christmas Party – świąteczna lista przebojów” zabierze wszystkich w muzyczną podróż przez świąteczne utwory. To właśnie one tworzą atmosferę grudniowych dni.

Kto wystąpi?

Na scenie we Wrocławiu pojawią się znakomici artyści, którzy oczarują nas najpiękniejszymi świątecznymi melodiami:

- Doda
- Majka Jeżowska
- Kayah
- Sławek Uniatowski
- Piotr Cugowski.

Usłyszmy także:

- Roxie Węgiel
- Macieja Zakościelnego
- Natalię Grosiak
- Natalię Muiangę.

Na placu Wolności w świątecznym koncercie wystąpią największe gwiazdy polskiej estrady

Podczas koncertu artyści nie tylko przypomną najpiękniejsze świąteczne melodie – część z nich podzieli się swoimi autorskimi świątecznymi hitami.

Nie zabraknie również zespołów, takich jak Kwiat Jabłoni czy duet Kuba & Kuba – finaliści programu Must Be the Music. Dodatkowego uroku wydarzeniu nada występ chóru „Mam Musical”. Koncert poprowadzą Paulina Sykut-Jeżyna i Piotr Gąsowski.

W sercu miasta i TV

– Ten wyjątkowy koncert, organizowany w samym sercu miasta, wprowadzi nas w świąteczny nastrój i przypomni o tym, co w tym czasie najważniejsze – o wspólnocie, bliskości i wzajemnej życzliwości. Wrocław nie bez powodu nazywany jest miastem spotkań. To tutaj od lat tworzymy przestrzeń, w której różne tradycje, wrażliwości i życiowe historie splatają się w jedną opowieść o otwartości.

Nasze wrocławskie świętowanie Bożego Narodzenia jest tak różnorodne, jak różnorodni są jego mieszkańcy – przyjechali z wielu stron Polski i świata, a jednak wszyscy odnaleźli swój dom właśnie tutaj – podkreśla prezydent Wrocławia Jacek Sutryk.

Wstęp na koncert na placu Wolności jest wolny. Transmisja telewizyjna będzie prowadzona na żywo 6 grudnia o godz. 19.55 na antenie Polsatu.

Medale Zasłużony Kulturze przyznane

Anna Szpakowska-Kujawska podczas wernisażu 20 listopada

Wybitni wrocławianie: artystka Anna Szpakowska-Kujawska oraz Maciej Łagiewski, dyrektor Muzeum Miejskiego Wrocławia, odebrali Złote Medale „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Tomasz Wysocki

Wręczenie wyróżnienia Annie Szpakowskiej-Kujawskiej, wybitnej malarce i rzeźbiarce, odbyło się w nadzwyczajnych okolicznościach: podczas otwarcia wystawy jej dzieł zatytułowanej „Wieloświat” w Muzeum Architektury. To ekspozycja prac jednej z najważniejszych polskich artystek współczesnych od lat 50. po współczesność. Kuratorką wystawy jest Małgorzata Devosges-Cuber.

Przyznawanym przez minister kultury Złotym Medalem

„Zasłużony Kulturze Gloria Artis” został wyróżniony także dr Maciej Łagiewski. Historyk, znawca historii Wrocławia i Dolnego Śląska, od 1991 r. prowadził Muzeum Historyczne Wrocławia, a od 2020 r. pełni funkcję dyrektora Muzeum Miejskiego Wrocławia. Dr Łagiewski jest autorem wielu wydawnictw dotyczących historii Wrocławia, inicjatorem odbudowy historycznych obiektów, m.in. Arsenału Miejskiego, Pałacu Królewskiego, w którym obecnie ma siedzibę Muzeum Miejskie Wrocławia.

Zaprojektuj pocztówkę

Muzeum Poczty i Telekomunikacji we Wrocławiu startuje z kolejną edycją konkursu plastycznego na projekt kartki pocztowej o tematyce świątecznej i zimowej pt. Ten magiczny czas. Adresatami konkursu są: dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie szkół podstawowych klasy I-III i uczniowie szkół podstawowych klasy IV-VIII. Prace w formacie A5 wykonane: ołówkiem, kredkami, flamastrami, farbami można nadsyłać do 1 grudnia. Szczegóły na: www.muzeum.wroclaw.pl.

Co w Strefie Kultury?

Od poetyckiej ironii, przez kabaretowy żart, aż po osobistą wyprawę przez muzykę. Końcówka jesieni w Strefie Kultury przyniesie wydarzenia, które dostarczą artystycznych wrażeń:

- 29 listopada – Andrzejki z Andrzejem Poniedziałskim
- 5 grudnia – Spektakl muzyczny „Tanie Drame”
- 6 grudnia – Agata Klimczak-Kołąkowska „Podróż”.

Bilety dostępne na stronie: strefakultury.pl.

Zobacz popiersie robotnika w MN

150 lat temu urodził się Xawery Dunikowski, wybitny polski rzeźbiarz, malarz i pedagog. Z tej okazji w Pawilonie Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej (oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu) odsłonięte zostało monumentalne „Popiersie robotnika” jego autorstwa. Wysoka na ponad 2 m rzeźba poddana została konserwacji i po 77 latach od jej pierwszego pokazu (podczas Wystawy Ziemi Odzyskanych w 1948 r.) jest ponownie dostępna dla publiczności! Można ją oglądać od 25 listopada.

Kryzys w pracy lub w szkole – co robić?

Codziennosc w pracy lub w szkole to rutyna, powtarzalne obowiązki, znajome twarze. Wystarczy nieoczekiwane zdarzenie, by codzienność zmieniła się w próbę szybkiej reakcji. Co zrobić, gdy nagle zgaśnie światło, a telefon przestanie działać? Przecwiczcie ten scenariusz – na wszelki wypadek.

Redakcja

– Przygotowanie na sytuację kryzysową zaczyna się od prostych rzeczy: wiedzy, gdzie są wyjścia ewakuacyjne i co mamy w zasięgu ręki – mówi kpt. Damian Górka z Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu. – W stresie nie myślimy logicznie, dlatego to, co mamy wcześniej przygotowane, często ratuje nam zdrowie i życie.

Dlaczego warto być przygotowanym?

Kryzys w miejscu pracy lub nauki może przyjść nagle – od pożaru, przez przerwę w dostawie energii, po zagrożenie zewnętrzne. W pierwszych minutach liczy się opanowanie, szybka reakcja i wiedza, gdzie sięgnąć po potrzebne rzeczy. Przygotowanie nie wymaga dużych nakładów, a może realnie zwiększyć szanse na bezpieczeństwo i ograniczyć skutki zdarzenia.

Zestaw bezpieczeństwa

Wydaje się, że w budynku z ochroną, monitoringiem i nowoczesnym sprzętem nic nam nie grozi. A jednak to właśnie w takich miejscach ludzie najczęściej są zaskoczeni, gdy nagle gaśnie światło lub zawyże syrena alarmowa.

W pracy lub w szkole warto przygotować zestaw podstawowych rzeczy, które pomogą w kryzysie. W jego skład mogą wchodzić:

- latarka i zapas baterii – przyda się przy awarii zasilania
- powerbank i ładowarka do telefonu – dzięki temu będziesz w kontakcie z rodziną lub służbami

- lista kontaktów awaryjnych – numery do przełożonych, ochrony, służb ratunkowych
- mała apteczka – bandaż, rękawiczki, środek dezynfekcyjny, opatrunki, plastry
- butelka wody i przekąska energetyczna – na wypadek dłuższego oczekiwania
- kopia planu ewakuacji i wskazanie miejsca zbiórki
- podstawowe dokumenty lub ich kopie (jeśli wymagają tego procedury).

Taki „minizestaw kryzysowy” warto trzymać w szufladzie biurka, plecaku lub szafce – tak, by w razie potrzeby był pod ręką w kilka sekund.

Przecwiczona procedura

Sprzęt to jedno, ale ważna jest świadomość. Każda szkoła i zakład pracy powinny mieć aktualne procedury reagowania, obejmujące ewakuację, komunikację i zasady pierwszej pomocy.

Warto, aby wszyscy wiedzieli:

- gdzie znajduje się najbliższe wyjście ewakuacyjne
- jak brzmi sygnał alarmowy
- kto jest osobą odpowiedzialną za kontakt ze służbami
- jak pomagać osobom z ograniczoną mobilnością
- gdzie zebrać się po opuszczeniu budynku.

W wielu wrocławskich instytucjach i szkołach prowadzone są regularne ćwiczenia ewakuacyjne – warto potraktować je poważnie i sprawdzić, jak naprawdę zadziała plan bezpieczeństwa. W sytuacjach nagłych często to właśnie pracownicy lub uczniowie reagują pierwsi, zanim pojawią się służby ratunkowe. Dlatego

Droga ewakuacyjna jest oznakowana, ale warto przecwiczyc ją bez prawdziwego zagrożenia

tak ważne jest, by każdy znał podstawowe zasady działania.

Dostosuj plan do miejsca

Nie ma uniwersalnego scenariusza. Każde środowisko pracy lub nauki ma swoją specyfikę:

- w biurze – większe znaczenie mają procedury na wypadek awarii prądu, cyberataku lub pożaru
- w zakładzie technicznym – istotne są zabezpieczenia maszyn, dostępność wyłączników awaryjnych i znajomość dróg ewakuacyjnych
- w szkole – ważna jest szybka ewakuacja grup uczniów, kontakt z opiekunami i utrzymanie porządku w stresującej sytuacji.

Zgodnie z zaleceniami Rządowego Centrum Bezpieczeń-

stwa, każdy obiekt powinien mieć własny plan ewakuacyjny, a osoby przebywające w nim – znać jego treść. Coraz częściej szkoły i firmy korzystają też z wewnętrznych aplikacji lub grup SMS do szybkiego przekazywania informacji o zagrożeniu.

Wspólna odpowiedzialność

Bezpieczeństwo to nie tylko sprzęt lub regulamin, ale przede wszystkim ludzie. W sytuacji kryzysowej nawet najmniejsza pomoc ma znaczenie: przekazanie informacji, uspokojenie innych, wsparcie osób starszych czy niepełnosprawnych.

Warto budować w zespole lub klasie poczucie współodpowiedzialności. Dzięki temu wszyscy wiedzą, że mogą na

sobie polegać. Nawet jeśli nie pełnisz funkcji kierowniczej, możesz mieć wpływ na bezpieczeństwo. Przypomnij innym o zasadach, zgłoś nieprawidłowości, zaproponuj krótkie ćwiczenie w zespole.

Cztery pytania sprawdzające

- Czy wiesz, gdzie znajduje się najbliższe wyjście ewakuacyjne?
- Czy masz pod ręką numer do ochrony lub koordynatora bezpieczeństwa?
- Czy wiesz, gdzie w Twoim miejscu pracy lub nauki jest apteczka?
- Czy masz przygotowany podstawowy zestaw rzeczy „na wszelki wypadek”?

Im więcej odpowiedzi „tak”, tym lepiej przygotowany jesteś na nieprzewidziane sytuacje.

PRZECWICZ PROCEDURĘ REAGOWANIA

- ▶ gdzie znajduje się najbliższe wyjście ewakuacyjne
- ▶ jak brzmi sygnał alarmowy
- ▶ kto odpowiada za kontakt ze służbami
- ▶ jak pomóc osobom z ograniczoną mobilnością
- ▶ gdzie zebrać się po opuszczeniu budynku

Kryzys nie musi oznaczać chaosu. Jeśli jesteś przygotowany, możesz działać spokojnie i skutecznie. Warto poświęcić kilka minut, by sprawdzić, co masz w miejscu pracy lub szkole, gdzie są najważniejsze punkty bezpieczeństwa i jak wyglądają procedury. Bo bezpieczeństwo nie zaczyna się od sprzętu – zaczyna się od ludzi, którzy wiedzą, jak się zachować.

Śląsk wreszcie wygrywa w Europie

Kibice koszykarzy Śląska mają powody do zadowolenia. Po dwóch słabych sezonach WKS gra na przyzwoitym poziomie w EuroCup, najlepszej ligi na Starym Kontynencie. Po rozegraniu 8 kolejek mamy już cztery zwycięstwa.

Michał Kurowicki

W ostatnich latach Śląsk notował słabe wyniki w EuroCup. W zakończonym rok temu sezonie 2023/24 WKS zaliczył tylko jedno zwycięstwo i same porażki. Zupełnie inaczej przedstawia się sytuacja w trwającym właśnie sezonie 2025/26. Zajmuje obecnie 6. miejsce, które gwarantuje awans do następnej rundy. W ostatnim spotkaniu w EuroCup Śląsk sprawił dużą niespodziankę i wygrał ze świetną turecką drużyną Bahcesir College Istanbul.

Apetyt na więcej

Po tak udanym początku sezonu w Europie trenerzy i zawodnicy Śląska mają apetyt na jeszcze więcej wygranych. Podobnie jak kibice WKS-u, którzy w liczbie ponad 2,5 tys. zameldowali się na ostatnim meczu z Turkami w hali Orbita. – EuroCup to dla większości naszych zawodników zupełnie nowe doświadczenie, dlatego każde spotkanie to dla

Grupa kibiców na trybunie Orbita podczas meczu Śląska z drużyną z Turcji, 18 listopada 2025

nas nauka. Nie chcemy jednak na tym poprzestawać – zastrzega Radosław Soja, asystent trenera w Śląsku. W występach w EuroCup w Śląsku coraz lepiej spisuje się center Stefan Djordjević. W ostatnim

spotkaniu z Bahcesehir zdobył aż 20 pkt. W tym samym meczu 16 pkt. dołożył rozgrywający Kadre Gray. Rewelacyjny był też Noah Kirkwood, który zdobył najwięcej, bo 21 pkt. dla Śląska.

Grudniowy terminarz

Śląsk zagra: z Olimpią Ljublaną 4.12 godz. 18.30, z Neptunas Kłajpedą 10.12 godz. 18, z Baxi Manresą 17.12 godz. 19, z Cluj-Napocą 30.12 godz. 18.

Nie ma mocnych na piłkarzy Polaru

Zespół z Psiego Pola jest liderem A-klasy po zakończeniu rundy jesiennej. Jeśli drużyna utrzyma dobrą formę, na wiosnę może awansować do klasy okręgowej. Na meczach pojawia się coraz więcej kibiców w biało-niebieskich barwach.

Michał Kurowicki

Polar Wrocław to, obok Śląska i Ślęzy, jeden z najlepiej rozpoznawalnych klubów w naszym mieście. Reaktywowa-

ny po latach zespół z Psiego Pola zgłoszono rok temu do rozgrywek B-klasy. Drużyna grała tam znakomicie i od razu awansowała o ligę wyżej. Rundę jesienną w tym roku

zaczęła już we wrocławskiej A-klasie. Po jej zakończeniu jest liderem i ma szansę na kolejny awans. Tym razem do klasy okręgowej. – Po 14 kolejkach znajdujemy się na

czele tabeli. Bardzo cieszy mnie postawa drużyny, która w każdym meczu udowadnia, że zasługujemy na coś więcej niż środek tabeli w A-klasie – mówi Przemysław Kmiotek, prezes Polaru Wrocław.

Na indywidualne wyróżnienie zasługuje kilku zawodników. Pierwszy z nich to Maciej Fitowski – zdobywca 11 bramek i 4 asyst. Piłkarz dołączył do Polaru na początku sezonu ze Sparty Będkowo. Dalej Patryk Kotecki, który pomimo tego, że występuje na pozycji lewego obrońcy strzelił aż 7 goli i zanotował 8 asyst. Kolejny gracz to napastnik Jakub Karbowski zdobywca 13 bramek i jednej asysty. Mocnym punktem drużyny była z pewnością gra obronna (tylko 16 straconych bramek), kierowana przez Dawida Piechę i Dawida Jakubowskiego.

Drużyna Polaru Wrocław przed meczem z Pogonią Oleśnica rozegranym w Święto Niepodległości

Tydzień w skrócie

Trwa zwycięska seria **koszykarzy Śląska**. W niedzielę w Lublinie przedłużyli ją do czterech po pokonaniu Startu Lublin 98:91. Największą zdobyczą punktową wyróżnił się Kuba Nizioł. Kapitan drużyny zdobył 24 oczka, miał 6 zbiórek, 3 asysty i 4 straty. W Orlen Basket Lidze bilans WKS-u to 5-3. Kolejny mecz w ekstraklasie wrocławianie zagrają u siebie 7 grudnia z Twardymi Piernikami.

W niedzielę cieszyły się również koszykarki. **Śłęza** była zdecydowanym faworytem w domowym meczu z Wisłą Kraków. Sprawę załatwiły już w pierwszej połowie, wygranej aż 30 oczkami. Końcowy wynik to 97:61. Królową wieczoru była Gmrice Davis – autorka 25 punktów, 13 zbiórek i 3 przechwyty. Bilans Ślęzy w ekstraklasie to 4-2.

WYDARZENIA SPORTOWE

koszykówka

FIBA EuroCup Women, 27.11 godz. 18, KGHM Śląza Arena, Śląza Wrocław – Fribourg, YouTube
Orlen Basket Liga Kobiet, 30.11 godz. 16, AZS Poznań – Śląza Wrocław, Emocje TV

piłka nożna

Betclit 1. Liga, 30.11 godz. 14.30, KS Wieczysta Kraków – WKS Śląsk Wrocław, TVP Polonia

siatkówka

Tauron Liga, 28.11 godz. 17.30, hala Orbita, #VolleyWrocław – Pałac Bydgoszcz, Polsat Sport 1

piłka ręczna

Liga Centralna, 29.11 godz. 15, Grunwald Poznań – WKS Śląsk Wrocław

Kalisz Klezmer Band Pod Białym Bocianem

Muzyczna podróż w świat tradycji, improwizacji i charakterystycznych brzmień klezmerów – Koncert Hawdalowy 29.11 godz. 18.47 (2 godz. po zachodzie słońca), Synagoga pod Białym Bocianem, ul. Włodkowica 7, bilety: 40 i 50 zł na www.ticketmaster.pl

30.11 Neo-Nówka z Pokoleniem DNA

Zaskakujące skecze, cięte riposty i doskonała gra aktorska to kabaretowa uczta, która sprawi, że „Pokolenie DNA” pozostawi każdego z uśmiechem na twarzy na długo po występie. Hala Studia, 30.11 godz. 19, bilety od 128 zł na e-bilet.pl

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**
Straż Miejska: **986**
Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**
Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)
Pogotowie energetyczne: **991**
Pogotowie gazowe: **992**
Pogotowie ciepłownicze: **993**
Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Ważne telefony

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 77 77**
(pn.-pt. 8-18)
Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501**
(całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655**
(pn.-pt. 8-15, śr. 8-17)
Biuro Obsługi Pasażera MPK: **71 30 85 030** (pn.-pt. 7-21)
Miejskie Biuro Rzeczy Znajdionych: **71 376 08 96**
(pn.-pt. 8-14, śr. 8.30-16)
Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)
Taxi Senior: **794 123 124**
Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7-14)
Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo)
Zgłoś bezpańskiego psa lub kota: **986** (24h)
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)
Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**
Punkt Informacyjno-Kontaktowy Anonimowych Alkoholików: **71 321 21 24, 801 033 242**
Telefon informacyjny grup rodzinnych AI-Anon: **572 945 199**

WROMIGRANT

Punkt informacji dla migrantów i uchodźców (WCRS): **71 772 49 50, 538 579 555** (pn.-pt. 9-17)
Przejsięcie Dialogu, ul. Świdnicka 19 (konsultacje osobiste pn.-sb. 12-16)

Napisz do nas!

REDAKCJA
pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna
Anna Aleksandrowicz
Redaktor wydania
Agata Zięba

DRUK
AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa
WYDAWCA
Gmina Wrocław

Od 5.12 warsztaty dekorowania bombek

Część praktyczna będzie poprzedzona ciekawostkami z historii ozdób choinkowych. Całość trwa ok. 1 godz., od pon. do pt. o godz. 9, 10.30, 12 i 13.30. Warsztaty przeznaczone są dla grup zorganizowanych, 40 /osobę. Więcej: www.tarczynskiarenawroclaw.pl

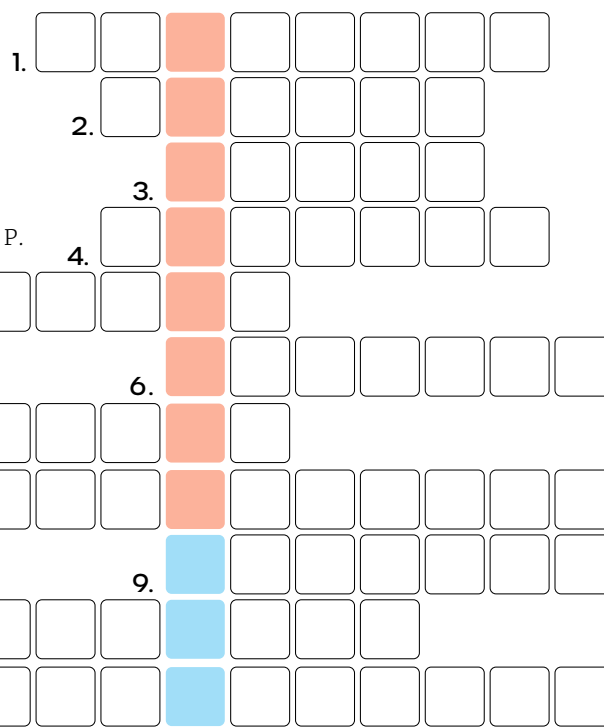
5.12 Instrumentarium Residual Sound

Chcesz usłyszeć niesłyszalne przez ucho ludzkie dźwięki? Na pierwszy eksperyment z serii muzyczno-performatywnego Instrumentarium zaprasza Vitalina Louis Mahomedova 5.12 godz. 18 do Centrum Sztuki WRO, ul. Widok, wstęp wolny.

KRZYŻÓWKA NUMERU 255

- Osiedle ogród na Wielkiej Wyspie.
- Pora roku sprzyjająca porządkom w ogrodzie.
- Fragment pędu, boczne odgałęzienie roślin drzewiastych.
- Kolor pojemnika na odpady bio.
- We Wrocławiu: Skaczącej Gwiazdy, Karaimski lub Ludzi ze znakiem P.
- Wrocławskie ptaki.
- Miejsce, gdzie we Wrocławiu można poczuć się jak w Afryce.
- Drzewo pochodzące z Japonii i mające ją w drugiej części nazwy – pięknie się wybarwia jesienią.
- ... Sakwowy.
- Największy wrocławski park.
- Wrocławski uniwersytet z zootechniką i rolnictwem.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź.

W tym numerze będzie to **255.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić rozwiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **3.12** do **godz. 20**.

Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do **10.12**. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z nr. tel. **71 776 71 00**.

UWAGA! Wg regulaminu wygrywa ten, kto wyśle

SMS-a jako pierwszy, przedostatni lub ostatni. W tym wydaniu do zdobycia: bluza z herbem Wrocławia i dwa kubki z krasnalowymi gadżetami.

Zwycięzcami w numerze 253 (hasło: Magiczna przygoda) zostali: p. Ewa (bluza), p. Witold (workoplecak) i p. Lucyna (kubek). Gratulujemy!

► **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs